

1. HATÁROZATTAL JÓVÁHAGYOTT MUNKARÉSZEK

A 280/2004. SZÁMÚ KÉPVISELŐ-TESTÜLETI HATÁROZAT 1. SZ. MELLÉKLETE

1.1. TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV LEÍRÁSA

1.1.1. MAGASABBRENDŰ TERVFAJTÁK TÉRSÉGRE VONATKOZÓ ELHATÁROZÁSAI

ORSZÁGOS TERÜLETRENDEZÉSI TERV

- Az M8 új nyomvonalát a Rönök- Rábafüzes szakaszon a jelenlegitől délre jelöli övezeti besorolások:
- Az Országos ökológiai hálózat övezete
- Kiemelten érzékeny természeti terület övezete

A megye jelentős ökológiai folyosója, a Rába menti területek a Natura 2000 ökológiai hálózatba tagozódnak be.

VAS MEGYE TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE

Településrendszer fejlesztése:

Szentgotthárd hiányos funkciójú városi központ besorolást kapott, amely esetekben javasolja a hiányzó funkciók pótlását, hogy teljes mértékben képesek legyenek a hozzájuk tartozó kistérség lakosságának középszintű ellátására.

Speciális javasolt fejlesztési igény Szentgotthárdon a gazdaságfejlesztés, innovációs transzfer központ kialakítása.

Elérhetőség feltételeinek javítása:

- Az M8 autópálya megvalósulása a jelenlegi fejlődés felgyorsulását jelentheti.

A Szentgotthárdi kistérség fejlesztési javaslatai:

- Az M8 út tervezett csomópontjaihoz illetve a jelenlegi ipari-, kereskedelmi területekhez kapcsolódva biztosít teret a térségi gazdaság továbbfejlesztéséhez.

Az üdülés- és idegenforgalom fejlesztési irányai és területei

- A Szentgotthárdon meglévő termálfürdő továbbfejlesztése.
- Az Őrség és a Vendvidék kerékpáros turizmusának fejlesztése
- Szentgotthárdon legyen a Rába folyó vízi túrázásának bázisa.

1.1.2. A FELÜLVIZSGÁLAT INDOKAI

Országos jogszabály intézkedik arról, hogy a városoknak el kell készítenniük egész igazgatási területükre kiterjedő településszerkezeti tervüket, valamint szükség szerinti területükre OTÉK alapú szabályozási tervüket.

1.1.3. SZENTGOTTHÁRD FEJLŐDÉSÉT MEGHATÁROZÓ ADOTTSÁGOK ÖSSZEFOGLALÁSA, ÉRTÉKELÉSE ÉS A FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGFOGALMAZÁSA

TELEPÜLÉSHÁLÓZATI SZEREPKÖR

A város jelentősége a tágabb térségben

A Szentgotthárdi statisztikai kistérségben a Kőszegi mellett a megyében a legkevesebb, 15 település található.

Lélekszámukat tekintve közülük 10 nem éri el illetve épphogy meghaladja az 500 főt, tehát aprófalú. Nemesmedves és Orfalu lakossága 27 illetve 61 fő, rendkívül kis önálló települések. A kistérségen belül erőteljes fejlettségi és ellátottsági különbségek vannak a Rába völgy és a Vend vidék aprófalvas település-struktúrája között, természetesen a Rába völgy javára, amely a 8-as út forgalmából profitál.

Tágabb térségre kitekintve a szomszédos jelentősebb központok Körmen és Őriszentpéter. Körmen vonzáskörzete a 60-as évek intézményi átcsoportosításának hatására túlnyúlik kistérségének határain és kiterjed az Őrség szinte teljes területére, mivel az Őrség mind a mai napig városhiányos. Körmen vonzása korábban erősebb volt a Szentgotthárdi kistérségben is, viszont a város gazdasági erejének növekedése funkcióinak erősödését vonta maga után.

Az Őrség központja Őriszentpéter, az alapellátáson túl néhány egyéb funkcióval képes szolgálni, középfokú ellátási és igazgatási tekintetben Körmenhez kapcsolódik.

Szentgotthárd igazgatási és ellátási funkciói

Térségi jelentőségű alapfokú funkciók:

Építési hatósága kiterjed a kistérségre

Óvodája, de különösen két általános iskolája is kistérségi jelentőségű.

Középfokú funkciók:

Szakorvosi Rendelőintézet

- ellátási körzete megegyezik a kistérséggel

Országos Mentőszolgálat

- kistérség

Tűzoltó parancsnokság

- ...

Munkaügyi központ

- kistérség

Középfokú oktatás

- (Vörösmarty Mihály Gimnázium és III. Béla Szakközépiskola) regionális jelentőségű

Vas megyei Rehabilitációs Kórház és Gyógyfürdő

- megyei vonzáskörzet

Más városban igénybe vehető középfokú intézmények:

Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

- Körmen

Földhivatal

- Körmen

Kórház

- Körmen, Szombathely

APEH Vas megyei Igazgatósága

- Szombathely

Közjegyző

- Körmen

Bíróság

- Körmen

Felsőfokú oktatási intézmény legközelebb szintén Szombathelyen van.

Kulturális bázisát a Művelődési Központ és a Magtártemplomban működő színház adja. A Művelődési Központ épülete szűkös, a Színház lehetőségeit a speciális, épület műszaki adottságai határozzák meg. Előadásai kistérségi jelentőségűek.

Szentgotthárd településmagjának nagyságrendje és középületeinek nagysága jelzi, hogy fejlődésének korábbi szakaszában egy jóval nagyobb terület központjaként működött. Igazgatási és ellátási funkciói hiányosak, aminek következménye a kisebb kiterjedésű vonzáskörzet.

Távlati szerepkör meghatározása

A kistérség jövőbeni szerepe

A szentgotthárdi kistérség fejlesztési programja szerint a hármashatár vidékének gazdasági, kulturális idegenforgalmi és képzési központjává kíván válni.

Gazdasági központ szerepét Ipari Parkja továbbfejlesztése révén éri el, egyrészt koncentrált munkahelyi bázisként minőségi munkavégzési lehetőséget biztosítva a térségben lakók számára, másrészt innovációs tevékenységével, képzési programjaival, tanácsadó szerep vállalásával segíti és támogatja a térség helyi kisvállalkozásait.

Idegenforgalmi központ szerepét a Szentgotthárdi termálpark program végrehajtása eredményezi, mely módosítja a város és a kistérség gazdasági szerkezetét, megnövelve a turisztika és a hozzákapcsolódó szolgáltatások arányát. A termálprogram kedvezően hathat a kistérség és az Őrség falvaiban az ökoturizmus fejlődésére.

Intézményi és kulturális központ szerepét a városközpont rehabilitációs terve szolgáltatja amelynek során a Kaszagyár területén új városháza, konferencia központ és kulturális központ épülhet. Az új

intézmények a tervek szerint szolgáltatásaikat a szlovéniai szórvány települések és kis részben Ausztria irányában is kínálják.

Fokozatos, európai betagozódásunkkal párhuzamosan a közvetlen határon túli környezettel sokrétű, alacsonyabb szintű közlekedési hálózatot célszerű kiépíteni.

Elzárt földrajzi helyzetéből, nyugati határmenti pozíciójából eredően 1990-es éveket megelőzően méltánytalanul háttérbe szoruló város vonzáskörzete a határ átjárhatóságának növelésével és a gazdasági potenciáljának kiteljesedésével, át fog nyúlni osztrák területre is. A határok teljes megnyitásával pedig vonzása ki fog terjedni Burgenland déli területeire, Szlovéniával való együttműködése pedig már évek óta kiváló.

A város jövőbeni szerepe

Teljes körű városi központtá fejlesztése középtávon nem célszerű, mert a teljes felszereltséggel rendelkező Körmend elérhetőségi ideje ~15-25 perc, s a funkciómegosztás jól működtethető.

Szentgotthárd középtávú intézményi fejlesztése:

- A közigazgatási rendszer átszervezése kapcsán szorgalmazza a középfokú igazgatási funkciók Szentgotthárdra kerülését.
- Közjegyzői státusz megszerzését
- Földhivatali információs és adatszolgáltatási lehetőség megteremtését
- Rendőrőrs kiemelt felszereltségű és hatáskörűvé fejlesztését
- Valamely Főiskola kihelyezett tagozatának idetelepítését.
- Rábafezesen német információs központ, helytörténeti bemutató, könyvtár létesítését tekintik elsőrendű célnak

Nagy távon a teljes körű városi státusz hiányzó intézményei az Európai Unióhoz való csatlakozásból adódóan várható javuló nemzetgazdasági mutatók következményeként teremthetők meg. A legtöbb középfokú intézmény, mint az ANTSZ, Földhivatal, APEH, Bíróság nem kifejezetten területigényesek, kivéve a Kórházat, amelynek távlati helyét a megüresedő Határőr laktanyában javasoljuk kijelölni.

SZENTGOTTHÁRD GAZDASÁGFÖLDRAJZI HELYZETE

A Rába és a Lapincs völgye mindenképpen ősidők óta közlekedési útvonal volt. A viszonylag sík vonalvezetésű út és a víz közelsége jó telepedési lehetőségeket biztosított.

A III. Béla által 1183-ban a Rába és a Lapincs összefolyásánál alapított apátság a ciszterciek mintaszerű gazdálkodása következtében gyorsan gyarapodott, egyházi birtokközponttá a környék meghatározó gazdasági elemévé vált.

A település fejlődése kisebb megtorpanásoktól eltekintve az első világháborúig töretlen. A trianoni békeszerződés következményeként gazdaságföldrajzi helyzete alapvetően megváltozott. A gazdasági kapcsolatait jelentő környező térségek háromnegyedét elvesztette, egy nyugat felé kitüremkedő nyúlványban elhelyezkedő helységgé vált.

A tőle északra elhaladó 8-as út a rábafezesi határátkelővel viszont egyre fontosabbá vált, mára kelet-nyugati gazdasági és iparforgalmi folyosóvá nőtte ki magát.

A vasfüggöny eltűnésével Szentgotthárd nyugati határszéli fekvéséből adódó elszigeteltsége feloldódott, az Európai Unióba Szlovéniával együtt történő belépéssel a határok elválasztó jellege csökkenni fog. Szentgotthárd számára lehetőség nyílik megszakadt kapcsolatainak fokozatos visszaépítésére a környező vidékekkel, újra betöltheti térségi szervező szerepét.

A 8-as sz. főút majd a későbbiekben az M8-as gyorsforgalmi út kedvező kapcsolatot biztosít Magyarországra és Ausztria belső területei felé, de közvetlen osztrák környezete és az igazgatási területén kívüli területek szlovén kapcsolatai szegényesek.

Ugyanígy gazdaságföldrajzi helyzetét javítja a Szombathely-Graz vasútvonal tervezett villamosítása és sebességének növelése.

A város támogat minden közút és vasútfejlesztési elképzelést amely gazdasági gyarapodására kedvezően hat.

SZENTGOTTHÁRD GAZDASÁGA

Ipar

Kialakulása, jelenlegi helyzete

A foglalkozásban döntő szerepet játszó, a századfordulón kialakult ipar (Nemzeti Óragyár, Dohánygyár, Téglagyár, Selyemgyár, Kaszagyár) lényegében a rendszerváltozás után összeomlott. Szentgotthárd egyik legnagyobb problémájává a munkanélküliség vált.

Ráadásul a szentgotthárdi mikrokörzetben nagyfokú Szentgotthárd-központúság alakult ki, a 15 településen szinte semmilyen munkahelyteremtő tevékenységet nem folytattak és ma sem folytatnak. A falvakban lakók Szentgotthárd felé fordulnak munkahelyet várva.

1990-es években megjelent az új struktúra, élén a General Motors Hungary OPEL autógyára és a Selyemgyár utódaként a Lurotex, melyeknek jellemzője a magas technikai színvonal és az alacsony élőlétszám igény.

A GM Hungary bővítési szándéka, egy közelbe települő háttér ipar, a VOSSEN megjelenése, a foglalkoztatási viszonyokban bekövetkezett drámai változások feloldásának biztosítására – komolyan számolva a környező településeken kialakult viszonyokkal is – a városi ipari park létesítését határozta el 1996-ban.

Időközben a szomszédos Burgenland tartomány Heiligenkreuz térségében szintén ipari park létesítését irányozta elő az 1995 – 99 évekre szóló Egységes Programtervében.

A magyar és az osztrák ipartelepítésre szánt terület földrajzi fekvése szerint az országhatár két oldalán terül el, kedvező lehetőséget biztosítva a határon átnyúló együttműködésre.

Az ipari parkok nemzetközi szövetsége ikerparkként vette fel tagjai közé a szentgotthárd – heiligenkreuzi területet.

Szentgotthárd sikerrel pályázott az ipari park címre 1997-ben. Az ipari park megvalósíthatósági tanulmánya a nemzetközi, hazai és Vas megyei gazdasági folyamatok vizsgálata után az ipari park kívánatos legkedvezőbb profiljaként az OPEL-ra alapozott gépgyártást jelölte meg, legfeljebb még egy nagy cég betelepülését feltételezve, köréjük pedig hazai beszállítók csoportosulását.

Az ipari park működését egy szolgáltató cég szerveznél, amely a tűzoltástól kezdve a karbantartó munkálatokig a parkban működők szükségletei teljes keresztmetszetének igyekezne megfelelni.

Az ipari park megvalósulásának sarkalatos kérdése volt a Lapincs folyó árvizeit levezető Lahn patak környékének árvízmentesítése, amely az árvizet befogadó vápa formájában, osztrák-magyar együttműködéssel készült el, 2002-ben adták át.

Az osztrák és magyar ipari park osztrák többségi tulajdonú KFT létrehozásával, közös irányítás alá került. Mindkét oldal a reálisan betelepíthető terület északi határát a vápánál látja.

Szentgotthárd iparszerkezete átalakulóban van, tradicionális ágazatai megszűnés előtt vagy annak közelében állnak. Az Ipari Parki részek, egyes esetekben cégek cserélődésével stabilan működnek.

Ipari területek több helyen is megjelennek a várostestben, egyesek környezetüket zavarják.

Az ipar fejlesztése

- *Elsődleges feladat az Ipari Park betelepítése, Tudományos és Innovációs Parkká fejlesztése.*

A két országban tevékenykedő menedzsment a résztvevő nagyvállalatok és a regionális fejlesztési szervezetek bevonásával tudományos és innovációs parkká szándékozik átalakítani a most is különlegesnek tekinthető rendszert. A program végrehajtása érdekében vállalkozásfejlesztési innovációs központot célszerű létrehozni, amelynek feladata a klasszikus vállalkozói inkubátorház funkciókon túlmenően a térség magyar, osztrák, szlovén kisvállalkozásai számára megkönnyíteni a régió fő innovációs folyamataihoz való kapcsolódást.

Fontos a logisztikai tevékenység fejlesztése is. Ennek első egysége a belső határátkelő osztrák oldalán elkészült, magyar oldali megfelelőjét célszerű létrehozni a magyar oldali iparvágánnyal együtt.

További iparfejlesztési elhatározások

- A nyugati iparterület terjeszkedésének befagyasztása.
- Lakóépületbe ékelt, azt zavaró üzemek kitelepedésének ösztönzése az ipari parkba.

Idegenforgalom

Az idegenforgalom jelenlegi helyzete

Vas Megye idegenforgalma

Vas megye idegenforgalmi adottságai kedvezőek: vonzó táj, kellemes klíma, számottevő kulturális emlék és jelentős termálvízkincs, a nyugati határszélből adódó kedvező földrajzi helyzet jellemzi a megyét. Ezen előnyüket azonban eddig csak Bük és Sárvár termálturizmusához, illetve Szombathelyen és a határmenti településeken (Szentgotthárdon) megnyilvánuló osztrák bevásárló turizmushoz kapcsolódóan sikerült kihasználni.

Ennek alapvető oka, hogy Bükön és Sárváron kívül a megyében nem található olyan markáns idegenforgalmi kínálatok, amelyek jelentős és stabil keresletre számíthatnának.

A fekvés adta előnyök mellett nincsenek kellően feltárva és minőségi idegenforgalmi termékként hasznosítva a megye természeti és kulturális értékei, elsősorban a műemlékvárosokhoz és a falusi turizmushoz kapcsolódóan.

Szentgotthárd idegenforgalma

a) Bevásárló turizmus:

A vendéglátóhelyek száma 1990 óta háromszorosára nőtt, vannak kistérség-szerte ismert vendéglői: Hármashatár vendéglő, Makk hetes, Hunyadi vendéglő, Zöldfa vendéglő. Tótfaluban helyi ételeket kínálnak.

A kiskereskedelmi boltok közül számszerűen és növekedési ütemüket tekintve kiemelkednek az élelmiszer jellegű üzletek és áruházak, valamint a ruházati szaküzletek, ami az osztrák bevásárló turizmus jelenlétét jelzi. A ruhaüzletek a Novák-féle piacon bazárszerűen csoportosulnak.

A szaküzletek itt is veszítenek jelentőségükből, számuk csökken. (Pl.: húsbolt, kenyér-pékárú, cipőbolt, könyvesbolt)

b) Jelentős városi rendezvények:

A város jelentősebb idegenforgalmat is vonzó rendezvénye a karácsonyt megelőző időszakban a kulturális programmal összekötött, „Karácsony határok nélkül”, amely a főtéren zajlik, valamint a Szentgotthárdi Történelmi Napok eseménysorozata.

c) Vízfelületek kihasználása:

Rába part

A kistérség és benne Szentgotthárd egyik turisztikai szempontból kitűnő adottsága, hogy a Rába folyó szeli ketté. A folyó összeköti a kistérséget Ausztriával, valamint Vas és Győr-Moson-Sopron megyével. A mindez idáig hiányzó evezőstúra táborhely és kemping kialakítása elkezdődött a volt városüzemeltetési területen.

A folyó vízminősége a városi szakaszon kívánivalót hogy maga után, ezért fürdésre nem használják. A város területén sem kiépített, sem szabad strand nincs.

Hársas tó

A Hársas patakon létesített tározótó Máriaújfalu déli határához közel helyezkedik el az Őrségi Nemzeti Park fokozottan védett területén.

A községtől és a duzzasztógáttól távolabb eső területei kedvelt fürdőhelyek, az Őrségből is sokan látogatják.

Természeti védettsége miatt kevésbé kiépített, idegenforgalommal nagyobb mértékben nem is terhelhető.

d) Bakancsos turizmus

Annak ellenére, hogy Szentgotthárd külterülete természetes állapotú patak völgyekkel szabdalta hatalmas erdőségekkel borított, a gombázókat kivéve nem jellemző a gyalogtúrázás.

Kijelölt, kitáblázott turistautak nincsenek.

e) Kerékpáros turizmus:

Szentgotthárd közigazgatási területén országos kerékpárút megy a 8-as mentén, valamint Rábatótfalun keresztülhaladva indul Felsőszölnök irányába.

f) Kulturális turizmus:

A város és közvetlen környéke gazdag kulturális örökséget őriz, ezek egy része országos, más része helyi jelentőségű.

Pl.:

- cisztercita apátsági templom és rendház épületegyüttese
- a kethelyi templom
- a Brenner kápolna

- A Kaszagyár épületegyüttese
 - Máriaújfalu és Farkasfa faluképe, népi épületei
- Témák szerint összerendezett programokat lehet ajánlani.

Az idegenforgalom fejlesztése

Egész évben eloszló nagy létszámú idegenforgalomra a termálkút hasznosítása révén lehet számítani.

a) A termálprogram, a termálpark és környezete

A földrajzi elhelyezkedésből fakadó természeti és sajátos kulturális környezetre, a meglévő strand medencéit tápláló termálkútra alapozva indították el néhány évvel ezelőtt a városi turisztikai fejlesztési program. Központi eleme a Szentgotthárdi termálpark program, amely trópusi környezetet idéző uszoda és rekreációs központ, minőségi szállodafejlesztés és vízi élménypark kialakítását tartalmazza.

A kistérség települései kiegészítő szolgáltatásokkal csatlakozhatnak a fejlesztési folyamathoz.

A vízi élménypark és a szálloda a kolostor együttes idegenforgalmi hasznosításának gondolatát is felveti:

- A templom és a kolostor épülete Szentgotthárd szimbóluma, felújításuk elengedhetetlenné válik. A város vezetése a kolostor turisztikai célú hasznosításával, tökeerős befektető bevonásával látja megvalósíthatónak a célkitűzést. Megjegyzendő, hogy orgonaművész kijelentése szerint az ország legszebb hangú orgonája a szentgotthárdi apátsági templomban található, de rendszeres koncertek rendezése a templom fedélszerkezetének rossz állapota miatt nem lehetséges.
- A Várkert felújítására kész tervek vannak, ennek első üteme 2002-ben megvalósul. A további fejlesztéseket folytatni kell, azzal, hogy a közparki funkció és a természeti értékek ne sérüljenek.
- A sportpályák korszerűsítése és új szabadidős és versenysport számára is használható létesítmények létrehozása a turizmus mellett a városi és kistérségi igények kielégítését is szolgálja.
- Jelenleg a város ifjúsága számára Várkert a szabadidős tevékenységeik fő színhelye. A történelmi környezet rekonstrukcióját követően elsősorban pihenésre lesz alkalmas. Az Ipari Park záportározója viszont betöltheti a városi ifjúsági park szerepét, ahol a szabadidős és sporttevékenységek gyakorolhatók és nagyszabású szabadtéri rendezvények bonyolíthatók le.

A város idegenforgalmi adottságai sokrétűek, jó szervezethez, jó szervezethez tavasztól őszig terjedően speciális érdeklődési körű, közepes létszámú turistát lehet odacsalogtatni, s egyben a termálfürdő közönsége számára is alternatív programot kínálni.

b) Városi rendezvények fejlesztése

Hármashatár kulturális fesztivál kifejlesztését tervezik, amelyben Szentgotthárd és a térség településein túl osztrák és szlovén partnerek is részvételére is számítanak. A visszatérő nagyszabású rendezvény a turisztikai igények kiszolgálása mellett elnevezésének megfelelően a térség hagyományos és mai értékeinek bemutatására szolgál.

c) Vízfelületek kihasználásának fejlesztése

Az evezősturizmus fejlesztéséhez feltétlenül szükséges megfelelő színvonalú kemping létrehozása és csónakkikötő építése. A Rábán kb. 10 kilométerenként kell lehetőséget biztosítani a kulturált és biztonságos kikötéshez. A csónakkal közlekedők mellett a horgászat szerelmesei számára is ki kell építeni a szükséges stégeket.

A Hársas tó mellett a szigorúan védett területen kívül jelöl a szerkezeti terv területet kemping és sátorozó hely kialakítása.

d) Bakancsos és kerékpáros turizmus fejlesztése

Erdészek bevonásával kijelölendők az igazgatási terület legszebb táji részeinek megtekintésére alkalmas turistautak, kapcsolódva a hasonló őrsegiekhez.

Ugyanúgy a megyei és országos kerékpárút hálózaton túl az igazgatási terület a kerékpározható erdei utjait is ki kell táblázni. A helyi kerékpárutak kapcsolódjanak az osztrák és szlovén kerékpárutakhoz.

NÉPESSÉGVISZONYOK

A megye folyamatainak vizsgálata

A legkedvezőbb képet a népesedési mutatók a megye Ny-i felében Szombathely körül formálódó településgyűrűben nyújtják. Ez a dinamizmus érezhető a kistérség határán túl is, a Kőszeg és Körmend közötti települési térben. Ebben döntő szerepe van a 80 ezres megyeszékhely gazdaságában foglalkoztatottságban betöltött kimagasló szerepének, és a szuburbanizációs eredetű vándorlásnak, ami a költözések célterületévé

tette a városkörnyéket, különösképp a produktív korban lévő, gazdaságilag is aktív fiatal és középső korosztályok körében.

A megye demográfiai értelmében leginkább hátrányos helyzetű térségei azok, ahol az erősen negatív természetes fogyás jelentős vándorlási veszteséggel párosul, így a települések népessége rohamosan fogy. Tovább rontja a helyzetet, hogy e településekről épp a reprodukív korú népesség vándorol elkedvezőbb életlehetőségek reményében. A települések – utánpótlás hiányában – belső forrásokból nem lesznek képesek megfordítani kedvezőtlen tendenciákat. Ezek a térségek egyben a megye gazdasági, társadalmi tekintetben is periférikus területei. E kedvezőtlen adottságú térségek összefüggő sávot alkotnak a megye D-i részén, hozzávetőleg a Szentgotthárd – Körmennd – Vasvár – Celldömölk vonaltól D-re húzódó területen.

A kistérség demográfiai folyamatai

A népességszám változás legérzékenyebb területei az aprófalvas térségek, ahol a megélhetést biztosító foglalkoztatási struktúra szűkös, a falvak ellátó funkciója hiányos, amely körülmények a fiatalokat elköltözésre készítik. A szentgotthárdi kistérségben a fentiek leginkább a Vendvidék déli részére jellemzőek, a Rába völgyében elhelyezkedő, a 8-as út forgalmának gazdasági hatásaiban részesedő községekre nem.

Szentgotthárd népességviszonyai

Vas megye 6 kisvárosával 1870-től 200-ig 10 évenkénti adatsorral összehasonlítva a növekedés ütemében és nagyságrendben csak Vasvárt és Csepreget előzi meg. Minden történelmi, gazdasági okokra vezethető vissza: az I. világháborút követő békekötés következményeként természetes közegének felét elvesztette, a későbbiekben erősen nyugati határmenti fekvése miatt kevés központi támogatást kapott, járási székhely szerepét is elvesztette.

A lakónépesség 1975-től kezdődően emelkedik lendületesen.

Az utolsó 10 év részletes grafikonja 1993-ban, az OPEL üzembe helyezésével emelkedik jelentősebben.

A természetes szaporodás végig negatív a népességszám emelkedését a beköltözők nagy száma eredményezi.

A 2001. évi korfa befoglaló formája azt vetíti előre, hogy a belső ereje továbbra sem lesz a városnak kedvező folyamatok elérésére, beköltözőkre kell számítnia.

Térségi szervező, idegenforgalmi és ipari központtá fejlesztése következtében vonzó városság válhat a fiatal családok számára, akik beköltözésükkel elősegítik a korstruktúra javulását. A kedvező hatás kiterjedhet nemcsak Szentgotthárdra, hanem a Vendvidékre is.

Népességszám előrebecslés

Az 1990 és 2000 közötti időszakot vizsgálva a lakónépességszám mintegy 400 fővel nőtt. 2000 után a növekedés lelassult. Reményeink szerint a fejlesztések hatásaként a népességszám fokozódó ütemben nőni fog 2014-ig 250 fővel, 2014-től 2024-ig ismét 400 fővel.

Év	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Lakosszám változása	8676	8678	8688	8662	8969	9015	9030	9089	9033

1999	2000	2001	2002	2014	2024
9001	9079	9090	9056	9306	9706

Forrás: KSH Vas megyei Igazgatósága

I becsült adat

LAKÁSELLÁTOTTSÁG

A lakásállomány változása az utóbbi években

Szentgotthárd lakásállománya 1990 óta folyamatosan, egyenletesen nő. Évente átlag 36 db lakást építettek, ennek 10%-át az önkormányzat, a többit magánszemély hozta létre.

Építménytípus szerint 53%-a a lakásoknak családi házas, 47%-a többszintes beépítésű.

A lakásállomány a megyei szinthez és más vasi kisvárosokhoz képest jól közművesített, alacsony értékű lakások a csatolt falvak peremterületein vannak.

Lakásellátottsági mutató

9056 fő: 3151 lakás = 2,87 fő/lakás, amely enyhén magas érték, városokban 2,6 fő/lakás normatív értéket szokás alapul venni, eszerint hozzávetőlegesen 81db lakás hiánya mutatkozik.

Az évente használatba vett lakások száma a statisztikai adatszolgáltatás szerint átlag 60-70 db. A népességszám növekedéssel összevetve (40 fő/év, egy lakásra 2,2 fővel számolva) 18-20 lakást a beköltözők építettek, a többi átépítés.

Városi beruházásban előkészített terület a Kethely és Máriaújfalu közötti, ahol az első ütemben 36db egyedi telkes és 42dbtársasház, egyenként legkevesebb 2 lakásos építési lehetőség van, összesen 120 lakás.

Szintén jól előkészített terület az Akasztópart keleti lakóterület 19 egyedi telekkel. E két terület hozzávetőlegesen 5 évig elegendő.

A Szerkezeti Tervben kijelölt egyéb lakóterületek előkészítésének sorrendjét pályázati lehetőségek és a fellépő igények függvényében határozzák meg.

A lakásállomány területi elhelyezkedése

A tipikusan *kisvárosias jellegű beépítés* a városközpont közvetlen környezetére korlátozódik, csápjai némileg kinyúlnak a belvárost átszelő közutak mellett. A csápok némelyike „lakótelep” szerű ismétlődő háztömbökből áll. (Nagy, összefüggő lakótelepe nincsen)

A központi belterület és a csatolt falvak összeépülése *kertvárosi lakóterületekkel* történt. A központközeli falusias beépítések is lassan kertvárosivá válnak, mint például Zsida és Kethely.

A *falusias használat és jelleg* a különálló városrészekre jellemző, ilyen Farkasfa és Jakabháza, valamint Rábatótfalu és Máriaújfalu szélei.

Alakulnak még a bőven jelen lévő szép természeti környezetben a domboldalakra felkúszó többnyire nagytelkes, villasorokat utánzó utcák.

Értékelés és fejlesztési javaslat

A normatív mutatók szerint lakáshiány van Szentgotthárdon. Megállapítható továbbá, hogy a családi házas és a többszintes beépítés egyaránt keresett, a jelenlegi beépítési formák rendkívül változatosak, ki-ki megtalálhatja a számára megfelelőt.

A foghíjtelkek, a tömbbelsőik egy része nem forgalomképes mert művelik, vagy családtagoknak tartogatják.

A lakáshiány enyhítésére és a beköltözők letelepítése céljából szükség van a különböző minőségű lakásépítés lehetséges helyeinek kijelölésére, valamint különböző beépítési formák közötti választási lehetőség biztosítására.

1.1.3.SZENTGOTTHÁRD FEJLESZTÉSÉNEK TERÜLETI LEHETŐSÉGEI, KORLÁTAI:

SZENTGOTTHÁRD TELEPÜLÉSKONGLOMERÁTUM KIALAKULÁSA

Telepedéstörténet

A Rába völgyében az árvizeket kikerülve, de a vízfolyásokkal párhuzamosan két útvonalat jártak ki eleink: a fontosabbikat a Körmennd irányából Graz felé tartót a Rábától és a Lapincstól északra, délre pedig a Csörötnektől Gyanafalvára vezető kisebb jelentőségű utat.

Ezen utak mentén alakultak ki a ma Szentgotthárdot alkotó városrészek: északon Jakabháza és Rábfüzes, délen Rábakethely és Rábatótfalu. Szentgotthárd kiemelt helyen utak és vizek találkozásánál telepedett meg.

A Rába völgyét néhol meredeken felfutó, délen patakvölgyekkel szabdalta domboldalak szegélyezik. A Rába jobb és bal partján húzódó településsort a folyók és árterületeik választották el, hidak viszonylag nagy távolságban épültek egymástól.

Zsida zsákfaluként különállóan feküdt a Zsida patak völgyében. Máriaújfalu pedig Kethelytől keletre a déli irányban kiágazó a Hársas Patakot követő út mentén alakult ki.

1872 szeptember elsején nyílt meg a Szombathely – Szentgotthárd – Gyanafalva vasútvonal, amely az ipar meghonosodásának alapfeltétele volt, ezután települt be a Rába-Lapincs és a vasút által körbezárt terület Szentgotthárd legrégebbi ipari létesítményeivel: 1896-ban a Selyemszövőgyárral, 1894-ben a Dohánygyárral.

Az ipari fejlődést követően a lakóterületek is bővülni kezdtek, Szentgotthárd és Rábakethely összeépült.

Az 1950-es évek elején valósítják meg a Rábfüzes felé vezető út mai nyomvonalát az új Rábahíddal. Kialakítják a Kaszagyártól a vasútig terjedő lakóutcákat.

Igazgatástörténet

A városrészek Szentgotthárdhoz való csatlakozásának időpontjai:

1950-ben Rábakethely, Zsida és Zsidahegy

1966-ban Rábatótfalu
 1968-ban Máriaújfalu
 1969-ben Rábafüzes, Jakabháza és Farkasfa a közös tanács részévé vált
 1983-ban történt meg a tényleges egyesítés és egyben várossá nyilvánítás

A városrészeivel való egyesítés nem szerves fejlődés, hanem politikai döntés eredménye volt.

A szentgotthárdi járás 1969 július 1-én szűnt meg, a járási intézményeket (járásbíróság, telekkönyv és közjegyzői hivatal) Körmentre vitték.

Az egyes városrészek összeépülésének fázisai

A város az 1990-es évekig déli irányban terjeszkedett az Akasztó dombig, amely meredeken kiemelkedő felszínével a továbbjutást megakadályozta.

1993-ban készült el a TÉR ÉS FORMA Szeged KFT. tervezésében az a városfejlesztési terv, amely a legközelebb eső városrészek összeépítését előirányozta. Ennek szellemében Kethely és Zsida között megvalósult a Kethelyi mező kertvárosias tömbje, s ezzel a lakóterület Zsidáig teljesen körülfeléri az Akasztó dombot.

Elkészült az Akasztó domb, majd a Kethely és Máriaújfalu közötti terület részletes rendezési terve. Az előbbi déli irányban tömöríti a várostestet, az utóbbi keleti irányban teszi folyamatossá a beépítést. Rábatótfalut a lebontott téglagyár területe különíti el Szentgotthárdtól, amelyre szintén elkészült a lakóterületi beépítés terve.

A Rábafüzes és Szentgotthárd közötti sávot ipari területtel kívánja kitölteni a terv, amely kedvezőtlen árvízi és felszíni érzékenységi, rossz tájolási viszonyai ellenére iparterület fejlesztésére az egyetlen választási lehetőség, mivel a város Rábán aluli részei az Őrségi Nemzeti Parkba vannak beágyazva.

A Lahn patak árvizeitől az elkészült vápa mentesíti az iparterület sávját. Az ún. Ipari Park I. ütem lassan betelik, a II. ütemek út-, közműellátása kiépített, tehát a vápa déli töltéséig előkészített, igénybevehető terület áll rendelkezésre.

Az Ipari park elkészült, de a 8-as számú főút átvezetésének bizonytalanságai miatt el nem fogadott rendezési terve egészen Rábafüzesig iparterületet jelölt. Mára viszont bebizonyosodott mind az osztrák, mind a magyar oldalon, hogy nagyságrendjében irreális elképzelés.

Az M8-as út tervezett áthaladása és csomópontja környezetében viszont kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület kijelölése látszik célszerűnek.

Szentgotthárd és Rábatótfalu között a megszűnt téglagyár és agyagbányája, az út szemközti, Rába felőli oldalán a Ládagyár és mellette a vízműutak környéke beépítetlen. A két városrész összenövését a téglagyári területen tervezett lakópark, az agyagbánya szabadidőparkká való átépítése segíti elő. A Ládagyár környéke a szomszédos vízműutak érzékeny területei miatt továbbra sem beépíthető.

Az összeépülés megtervezése rögtön felveti a történeti városrészek tagolásának, megkülönböztetésének kérdését is, melyet néhány helyen a patakokat kísérő zöldsávokkal máshol közterület-rendezési eszközökkel lehet megoldani.

Jakabháza és Farkasfa az eddig felsorolt városrészeketől jelentős távolságban fekszik, különállásuk változatlanul fennmarad.

Déli irányban a város terjeszkedését az Önkormányzat az Őrségi Nemzeti Park megalakulásakor kijelölt határvonaláig tervezi.

A városrészek közlekedési kapcsolatrendszere

A folyóvölgy északi és déli peremén elhelyezkedő településrészeket összekötő utak sűrítését a költséges hidak építése mindig is akadályozta.

A városrészek kapcsolatát jelentősen akadályozó tervezett műtárgy a Szentgotthárd és Rábafüzes között M8-as gyorsforgalmi út. Az összeköttetést jelenleg biztosító Füzesi út távlatban belső ipari úttá válik és az őt kísérő kerékpárúttal együtt külön szintű átvezetéssel halad majd keresztül a gyorsforgalmi úton, így a két városrész kapcsolatának minőségében nem lesz kedvezőtlen változás. Az iparterületet keletről elkerülő tervezett út teljes értékű csomóponttal csatlakozik az M8-ashoz minden városrész számára biztosítva a feljutást, és az észak-déli második közlekedési kapcsolatot is.

A központi belterület és a közvetlen környéken lévő városrészek fő belső tengelye a gyűjtőúttá váló jelenlegi közút lesz, az átmenő forgalom elkerülő utakon bonyolódik.

A Rábakethelyt északról elkerülő út a keleti elkerülővel való találkozása után gyűjtőút szerepkörrel folytatódik tovább a minden bizonnyal nagy forgalmú termálfürdő keleti oldalán létesítendő parkolóig.

Jakabháza számára továbbra is a 8.sz. főúton van lehetőség a központi belterület és onnan a többi városrész elérésére.

Farkasfát változatlanul a közút fűzi Máriaújfalun keresztül a városhoz.

Közvetlen belső kapcsolatot javasol a szerkezeti terv önkormányzati megvalósításban Jakabháza és Máriaújfalu között. Kivitelezése költséges egy új Rába híd szükségessége miatt.

Szintén közvetlen kapcsolat létesíthető Zsida és Zsidahegy között.

AZ EGYES VÁROSRÉSZEK SZERKEZETÉNEK FEJLESZTÉSE

Szentgotthárd

Legjelentősebb szerkezeti változás a belváros életében az 50-es években nyitott Füzesi út jelentőségének tervezett mérséklődése, a keleti elkerülő út megépülte után a beérkezés a városba nem a fő térre történik, hanem a Máriaújfalui út egy szakaszára, ahonnan nyugat felé fordulva a Kossuth Lajos utcán lehet megközelíteni a belvárost. A megérkezés veszít szépségéből, a központi tér hosszában az átmenő forgalom viszont jelentősen csökken, nagyobb teret kap a gyalogos forgalom.

További nagy horderejű szerkezeti fejlesztés a Várkert és a Rába part között eddig kiskertekként használt területen a termálfürdő létesítése, amely maga után vonja környékének idegenforgalmi hasznosítását is: a volt cisztercita kolostor kolostorszállóvá átalakítását. A város az árvizek miatt nem használt Rába parti részeket is árvízmentesítés után birtokba veszi egészen a partig, ami felveti a folyópart támfalassé sétányos kialakításának szükségességét is.

A város igazgatási központja a kolostorépületből áttevődik a kaszagyár területére, ahol új városháza, konferencia- és művelődési központ a régi kaszagyári épületben múzeum elhelyezését tervezi a város vezetősége.

A Széll Kálmán tér és az új városközpont összeköttetésének megteremtéséhez szükséges a Hunyadi úti Rába híd szélesítése, a kerékpáros és a gyalogos forgalom biztonságos átvezetése.

Rábafüzes

A városrész szerkezeti fejlesztésének alapelve a 8.sz út mentén az utat kiszolgáló kereskedelmi-gazdasági szolgáltató és a lakóterületek szétválasztása. Az út északi oldalán véderdősáv árnyékában a lakóterület, déli oldalán a kereskedelmi zóna terjeszkedhet, hosszú távon az állattartó major felszámolásával is.

A sportpályától kiindulón az előző rendezési tervben is szerepeltetett, szakaszosan már kialakult kelet-nyugati feltáró utcát jelöl a szerkezeti terv, amely az elhagyott benzinkút keleti szegélyén tér vissza a városrész főutcájába.

Az északi lakóterületi szegély a változatos domboldalon kanyargó utcák mentén terjeszkedik felfelé.

A beépítésnél az épített környezetből a természeti környezetbe való fokozatos átmenet elvének betartását javasolja a szerkezeti terv felfelé haladva egyre nagyobb méretű és alacsonyabb beépítettségű telkekkel, egy-egy dombhát szabadon hagyásával.

Rábakethely

A Kethelytől északra tervezett elkerülő út, egyben árvízvédelmi töltés meglehetősen merev, de kényyszerű lehatárolást ad a városrész északi vonalán. Az ármentesített, bevédett területeket nagy távon viszont célszerű felhasználni.

A keletkező terület feltárását egy az elkerülő és a Máriaújfalui úttal egy irányban futó új utca nyitásával lehet megoldani, amelyet a lehetséges helyeken át kell kötni a Máriaújfalui útra.

A szerkezeti terv hasonlóan az előző rendezési tervhez egy tömbfeltárást javasol.

Az újonnan igénybevett területek kertvárosias lakóterületek

Zsida

A városrész keleti és nyugati irányban is tekintélyes területtel rendelkezik az Őrségi nemzeti park határáig. Mindkét terjeszkedési lehetőség a Zsida patak völgyét kísérő domboldalon van, nyugati irányban át is bukik a dombtetőn. Az új területek sajátos használatuk szerint kertvárosias lakóterületek. Feltárása terepvonalat és telekalakulatokat is figyelembe vevő, a jelenlegi útrendszert kiegészítő kanyargós utcákkal lehetséges.

A beépítésnél figyelembe kell venni az alábbi szempontokat:

- a Rábafüzesnél kért fokozatos átmenet elvét
- a kethelyi templom platója körül bejelölt területen a rálátás védelme érdekében épület elhelyezési és magassági korlátozást kell alkalmazni: az épületek tetőgerincének kis része sem nyúlhat 255.0 Bf fölé.

- A T-mobil torony kilátásárnyékában lakóházat nem célszerű elhelyezni.

Az Apátistvánfalvára vezető úttól keletre eső dombhát közelében is nagytelkes, alacsony beépítettségű lakóterületet kell elhelyezni.

A szerkezeti terven körülhatárolt csúszásveszélyes területeket zöldfelületként vagy mezőgazdasági területként kell fenntartani.

Máriaújfalu

Elkerülő útjáig terjedően nagyméretű bővítési lehetőséggel rendelkezik, amelynek feltárását kapcsolódását a történeti községszerkezethez későbbi részletes rendezéssel kell megoldani. Igénybevétele csak nagy távon várható, addig tartalék területként tartandó fent.

A telek- és utcaszerkezet jellegzetességeit nem változtatja meg a szerkezeti terv. A templom környékén kialakult Rábatótfalura is oly jellemző zsákutca, számtalan teleknyél kiindulópontja.

A telekre való behajtás megkönnyítésére hátsó, egyben tömbfeltáró szerepkörű utcát javasol a szerkezeti terv a zsákutca megtartása mellett.

A Hársas tó kedvelt kirándulóhely, ennek ellenére védett területen való fekvése miatt kiépítése nem ajánlott, természetes környezetét meg kell őrizni. A strand jelenlegi helyen minőségileg fejleszthető, a meglévő kiszolgáló-épületek korszerűsíthetők. A község déli végén, nem védett területen sátorozóhely létesíthető.

Rábatótfalu

Itt is, mint Kethely esetén a folyó felé merev belterülethatárt eredményez az árvízvédelmi töltésen futó elkerülő út. A védett új területeket szintén a főutca és az elkerülő között haladó lakóutcával lehet feltárni, amelyet a lehetséges helyeken mindkét úthoz keresztirányú utcákkal át kell kötni.

Délkeleti irányban a telepedés változatos domborzatú emelkedő terepre kúszik fel, legyezőszerű belterülethattárral. A lakóterület bővítése igyekszik megőrizni a szélek szabdaltságot, utcák mentén kitüremkedő építési felületekkel, beékelődő gyepekkel.

Farkasfa

Hasonlóan laza szerkezetű, utak mentén legyező formájú előrefutó beépített telekszerkezetű falusias városrész. Bővítési területre nincs szükség, a hézagos, kaszált domboldalakkal tarkított településképet őrizni kell.

A földcsuszamlás veszélyes foltokat zöldterületként vagy gepes területként kell fenntartani.

Jakabháza

A 8.sz. főút továbbra is áthalad a község főutcáján. A forgalmi terhelés enyhülése az M8-as gyorsforgalmi út megépítése után várható.

A Szerkezeti Terv déli irányban jelöl fejlesztési területet, valamint a majorban lévő állattartás megszűnése után nyílik lehetőség további területek felhasználására.

1.1.4. A TERÜLETFELHASZNÁLÁS ELEMEI ÉS FEJLESZTÉSÜK:

A SZERKEZETI TERVBEN ALKALMAZOTT ÁLTALÁNOS ÉS SAJÁTOS TELEPÜLÉSFELHASZNÁLÁSI KATEGÓRIÁK

A településszerkezeti terven a Szentgotthárdon alkalmazható területfelhasználási kategóriákon belül grafikusan megkülönböztettük a beállt, változatlanul maradó és a funkcióváltásra tervezett területeket. (pl.: ha mezőgazdasági terület lakóövezetbe, iparterületbe, vagy iparterület lakó vagy településközpont vegyes területbe kerül)

A tartalék területek az előbbiekhöz képest közép vagy nagy távon kerülhetnek felhasználásra. Körülhatárolásuk azt a célt szolgálja, hogy az átmeneti időszakban ne folyhassanak ott olyan tevékenységek, (építés, telekalakítás) amelyek a kijelölt célra történő felhasználást akadályozzák vagy megghiúsítják.

A szerkezeti terv a város igazgatási területét az alábbi területfelhasználási elemeket különbözteti meg:

- Beépítésre szánt területen belül: az építési használatuk általános jellege, valamint sajátos építési használatuk szerint.
 1. lakó-,
 - 1.1 kisvárosias lakó-,
 - 1.2 kertvárosias lakó-,
 - 1.3 falusias lakó-,

2. vegyes
 - 2.1 településközpont vegyes-,
3. gazdasági-,
 - 3.1. kereskedelmi szolgáltató-,
 - 3.2. ipari gazdasági-,
4. üdülő-,
 - 4.1. üdülőházas-,
5. különleges

- Beépítésre nem szánt területen belül
 1. közlekedési- és közmű-elhelyezési, hírközlési-,
 2. zöld-,
 3. erdő-,
 - 3.1 védelmi erdő,
 - 3.2 gazdasági erdő,
 - 3.3 turisztikai erdő (parkerdő)
 4. mezőgazdasági,
 - 4.1 általános mezőgazdasági
 5. vízgazdálkodási

LAKÓTERÜLETEK:

Kisvárosias lakóterületek

Kialakult kisvárosias területek

A belvárost övező tömbök déli és nyugati irányban kialakult lakóterületek.

Ezen belül az Árpád út nyugati oldalán és a Mártírok útja déli oldalán található 3-4 szintes, többlakásos sáv és tömbházak. A többi ide tartozó területen általában egyedi telkes egy-két lakásos családi házak vannak legfeljebb egyemeletes magassággal, változatos beépítési móddal.

A kisvárosias besorolás a színtszám emelését a beépítettség növelését, a városiasodást segíti elő.

Új kisvárosias lakóterületek

Új kisvárosias lakóterületeket a már elfogadott OTÉK alapú, nagyobb beépítetlen területeket lefedő rendezési tervek tartalmaznak, nevezetesen az Akasztódombra és a Kethely és Máriaújfalu közötti területre, valamint a lebontott Téglagyár helyére készült tervek.

Környezetét zavaró iparterület helyén kijelölt kisvárosi lakóterület

A FALCO PROFIL Gyártó és Kereskedelmi Kft. számára az eddigi rendezési tervek nagy távon előírták az Ipari Parkba való kiköltözést. Az önkormányzat jelen Szerkezeti Terv előkészítése során hasonlóképpen döntött. Az üzem kiköltözése után a területre szabályozási tervet kell készíteni kisvárosias lakóterület besorolással.

Kertvárosias lakóterület

Szentgotthárd városrészeiben a kertvárosias és falusias területek elosztása, lehatárolása a következő szempontok mérlegelésével történt:

- a tényleges használat
- a városfejlődés folyamatai
- a történeti beépítés jellege

Szentgotthárd

Beállt, kialakult kertvárosi lakóterületek

A központi városrész külső szegélyén húzódnak a kialakult kertvárosias részek.

Teljes egészében ide sorolható a Zsida patak és a Kethelyi út között elterülő új tervezésű, de már nagyrészt betelt ún. Felső Mező.

Itt tárgyaljuk az Akasztó domb keleti részének lakótelkeit, amely előkészített, igénybevehető terület.

Új kertvárosi lakóterületek

- a) Az Akasztó domb rendezési terve zömében kertvárosias beépítésre ad lehetőséget. A belterületbe vonás megtörtént, az utak és közművek tervi előkészítését, kiépítését, valamint a lebányászott terület rehabilitációját és parkosítását kell elvégezni. Domborzati adottságai miatt az előbbiektől végrehajtása költséges, ezért az ütemezésben hátrább sorolódik.

- b) Az Akasztó dombtól délre az apátistvánfalvi út mentén fekvő területen nagy telkek kialakítása javasolt alacsony beépítettség mellett.
igénybevételének feltételei:
- telekalakítási és egyéb műszaki tervi előkészítés
 - művelés alól kivonás, belterületbe vonás
 - út- közműépítés

Tartalék kertvárosi lakóterület

Az előző b) pontban tárgyalt területekhez déli irányban közvetlenül kapcsolódik tartalék kertvárosi lakóterület. Itt is javasolt a nagy telkes, alacsony beépítettségű szerkezet kialakítása.

Rábakethely

Kialakult kertvárosias lakóterületek

A városrész telkei vélhetően a belvároshoz közeli kedvező fekvése miatt elaprózódtak. Útkapcsolattal nem rendelkező vagy nyeles telkek új utca nyitását követelő számban nem fordul elő. A beépítés alacsony szintszámú, családiházak jellegű.

Új kertvárosias lakóterületek kialakítása

- *Tömbfeltárással*
A Kethelyi – Sallai Imre – Kis és Bem József utcák által határolt tömb belső feltárását az előző rendezési terv is tartalmazta, a lehetőség és a szándék rá ma is megvan.
- *Belterületbe vonással*
A Kethelyi utcával párhuzamosan, a Rába árvizei ellen védő töltésen futó elkerülő útig terjedő terület jelenlegi belterületi határon túli részéből a Zsida pataktól a 10115/2 hrsz. árokig terjedő részt a közeljövőben igénybe kívánja venni az önkormányzat.
Úttal való feltárása a Kethelyi útról kiinduló 145 hrsz. út felhasználásával történhet. A 145 hrsz. út folytatásának a tömbbelsőben maradó része gyalogos és kerékpárút szerepet kap, szomszédságában kis játszófelületet jelöl a szerkezeti terv..
A területet belterületbe vonásán, az infrastruktúra tervezési és kivitelezési munkálatain túl önállóan árvíz ellen is be kell védeni, ha előbb kerül sorra, mint ahogy az elkerülő út elkészül.

Tartalék kertvárosi lakóterületek

A 10115/2. ároktól a laktanyáig terjedő, a jelenlegi belterületi határ és az elkerülő út közötti sáv előbbieken tárgyaltakon túli részét tartalék területként tartja fenn a Szerkezeti Terv.

Zsida

Kialakult kertvárosi lakóterület

A halmaztelepülésre jellemző szerkezeti örökség, amely eredendően szélsőséges teleknagyságokkal, szórt beépítéssel bírt. XX. sz.-i utóélete során rendkívül változatos alaptérképi rajzolatot öltött.

A patak völgyben futó főutca nagyobb telkeit soros elrendezéssel felosztották

A nyugati domboldalra utcákat nyitottak, amelyekre szintén soros elrendezésben fűződnek fel telkek, ezek vagy hasonló elrendezésű külső földek voltak, vagy újabb osztásúak. Keletkeztek nyeles és egymás mögötti beépítések is.

A Szerkezeti Terv egy-két helyen rövid magántulajdonú zsákutca kialakítását javasolja az útkapcsolattal nem rendelkező belső telkek helyzetének rendezésére.

Az Örökzöld utca nyomvonalának korrekciója következtében torkolata a gyűjtő út szerepkörű Vakarcs Kálmán utcára megfelelő távolságra kerül a Zsidai utca, Vakarcs Kálmán utca csomópontjától.

A terület szabályozása során a Kethelyi templom körüli fennsík közelében a rálátás védelme érdekében a beépítési és magassági korlátozást kell elrendelni.

Tartalék kertvárosias lakóterületek

Az Örökzöld utca magasabban fekvő szakasza két oldalán a Nemzeti Park határáig lehetőség van tartalék terület fenntartására. Igénybevétele esetén a készülő rendezési terv a természeti környezetbe való fokozatos átmenet követelményét vegye figyelembe egyre nagyobb telekméretű és ellentétesen csökkenő beépítettség alkalmazásával.

A T-mobil torony kilátás-árnyékában lakóépület ne épüljön.

A Brenner kápolna körüli leendő beépítés hagyjon szabad teret a jelentős vallási emlékeknek.

Mindkét tartalék területet belterületbe kell vonni.

Kethely és Máriaújfalu közötti terület

Új kertvárosias lakóterületek

A terület elfogadott OTÉK alapú rendezési terve túlnyomórészt kertvárosias lakóterületeket tartalmaz. A Kethelyi úttól délre eső terület belterületbe vonása megtörtént, az út- közmű tervezések rövidesen elkezdődnek.

Az úttól északra fekvő terület előkészítése 5 éven belül várható. Az árvíz elleni védekezésre itt is figyelemmel kell lenni.

Máriaújfalu

Tartalék kertvárosias lakóterületek

Az Őrségi Nemzeti Park létrejöttkor kialakult új természetvédelmi határ nagy terjeszkedési területet biztosít Máriaújfalu keleti oldalán.

A területre igénybevétele előtt Szabályozási Tervet kell készíteni.

Rábatótfalu

Kialakult kertvárosias lakóterületek

A Tótfalusi út Szentgotthárdról kivezető szakasza mellett mindkét oldalon soros elrendezésű, a mai igényeknek megfelelő méretű családiházak telkek található. A Rába völgyével ellentétes oldalon egymással párhuzamos utcák indulnak ki feltárván a Tótfalusi útra nyíló teleksor mögötti területeket.

Új kertvárosias lakóterületek

A jelenlegi belterülethatár és az Őrségi Nemzeti Park határa közötti sáv az előzőekben leírt utcarendszerrel valamint egy keresztirányú lakóutcával feltárva a jelenlegi telekszerkezet kiigazításával igénybe vehető.

Tartalék kertvárosias lakóterületek

A Tótfalusi utcával párhuzamosan árvízvédelmi töltésen tervezett elkerülő út és a jelenlegi belterülethatár közötti sávot jelöli tartalék területként a Szerkezeti Terv.

Felhasználására csak nagytávon kerül sor.

Rábafüzes

Kialakult kertvárosias lakóterületek

A városrészek déli részén, a Rigó patak melletti út mentén alakultak ki a közelmúlt telekosztási gyakorlatának jegyeit magukon viselő kertvárosias lakóterületek.

Tömbfeltárással-

A régi községmagtól északkeletre fekvő, a hegyre felnyúló tömb belseje új lakóutcák nyitásával építhető be. A természeti környezetbe való átmenetet a teleknagyságok növelésével és a beépítettség csökkentésével kell megvalósítani.

Területfelhasználás átszólásával-

A volt benzinkút területe, kertvárosias lakóterületként használható fel.

Belterületbe vonással nyerhető kertvárosias lakóterületek

- a) A feltárt tömb keleti szélén vezető út keleti oldalán lévő sávban egy sor telkek alakítható ki
- b) A 8-as út elkerülő szakasza és a jelenlegi belterülethatár közötti terület kelet-nyugati lakóutca nyitásával feltárható. Az új utca egyes szakaszai az előző rendezési terv nyomán a Földhivatalban már át lettek vezetve.

Falusias lakóterületek

Máriaújfalu

Kialakult falusias lakóterületek

A csörötneki út melletti telkek és a Máriaújfalu út mellett a második kanyarig túlnyomóan utcára merőleges telekosztású, hosszukra nézve változatos méretű telkek vannak.

A második kanyartól kezdődően találhatók a halmaz-szerű nyomok.

Ebben a kanyarban alakult ki az a jellegzetes állapot, amely Rábatótfaluban is több helyen megtalálható. A halmazt képező telekcsoport megközelítését szolgáló nyúlvány- közterületre nyíló korábban nagyobb telkek aprózódása csak nyelvek képzésével volt megoldható, minek következtében ma négy-öt telekbejáró és sűrű beépítés található egy-egy ilyen kis közben.

A kialakult telekszerkezet megváltoztatását nem javasolja a Szerkezeti Terv, mivel a telekcsoporthoz közművel való ellátása és a kapcsolata a városrész közterületei felé biztosított. Gépkocsival, mezőgazdasági gépekkel való kényelmes, biztonságos megközelítést viszont a tömbbelső feltáró zsákutcával hátulról lehet megoldani.

A Máriaújfalvai út következő szakaszán a beépítés összeszűkül, ami a hegy felőli oldalon a domborzati viszonyokkal magyarázható, de az ellenkező oldalon már nehezebben. Valószínű, hogy a négyzeteshez közelítő formájú beltelkehez nem közvetlenül kapcsolódtak a kültelkek, ezért az aprózódás volt a jellemző a belterület egyidejű bővítése nélkül.

A Máriaújfalvai út utolsó kanyarja, a mögöttes, vele párhuzamos rövid Fő utcával szintén halmaz-jellegből adódó megőrzendő szerkezeti képződmény. Erősen besűrűsödött, előfordul egy-két egymás mögötti beépítés is.

Új falusias lakóterületek

A már említett „második kanyar” nyeles telkeinek hátsó megközelítő útját képező zsákutcával feltárható tömbbelső. Ma mezőgazdasági hasznosítású belterület.

Rábatótfalu

Kialakult falusias lakóterületek

A kialakult lakóterületek tengelyét a Felsőszőlőkre vezető közút alkotja. A Rába völgyre néző oldalon a beépített sáv addig terjed, amíg az árvizek engednek, azon túl a mezőgazdasági hasznosítású részek kezdődnek sokszor a házas telkekkel azonos szélességben.

A történelmi községmag ezen oldalán a közterület kitüremkedéseire szervezett halmaz-szerű beépítés nyomait találjuk, amely mára besűrűsödött. A köz: számos belső telket szolgál ki nyéllel vagy közvetlenül. Néhány közterület kapcsolatot nélküli belső telek is előfordul.

Az út ellenkező oldalán a patak vájta és száraz völgyekbe mélyen benyúló utak menti beépítések vannak, amelyek az utakra merőleges telkekkel legyezőszerűen türemkednek be erdős-gyepes környezetükbe. Számos közterületi kapcsolattal nem rendelkező egymás mögötti beépített telek található, amelyek sorsát Szabályozási Terv keretében kell rendezni.

A községmagon kívüli lakóterületeken általában a főútra nyíló soros elrendezésű néhol szabályos, néhol változatos szélességű telkek vannak.

Új falusias lakóterületek

A jelenlegi belterülethatar és az Őrségi Nemzeti Park határa közötti sávban a meglévő völgyi utak mentén kevés beavatkozással kialakíthatók új lakóterületek.

Tartalék falusias lakóterületek

A tervezett elkerülő út mentén jelöl a Szerkezeti Terv tartalék lakóterületet.

Felhasználására nagytávon az árvízvédelmet is megoldó út megépítése után kerülhet sor.

Rábfüzes

Kialakult falusias lakóterületek

Gerincét az eredeti 8-as út nyomvonalára felfűzött telkek alkotják déli oldalán rendezettebben, északi oldalán változatos nagyságban és elrendezésben.

Az erdő felé vezető utcák környezetében csoportházás, szórványos településforma a jellemző.

A telkek beépítése is sokszínű: oldalhatáron álló hosszú és hajlított ház, zárt sorú és szabadon álló egyaránt előfordul. Több széles frontú kapuszínes 6-10 tengelyosztású ház is előfordul. A zárt sor szabályait követő épületek különböző építési vonalakon állnak, sokszor egymagukban.

Az utak mentén kialakult telekszerkezet megtartását javasolja a szerkezeti terv.

Farkasfa

Kialakult falusias lakóterületek

A közlekedési útra merőleges főutcájára felfűzött változatos szélességű és hosszú telkeken oldalhatáron és szabadon álló beépítés egyaránt előfordul. Az északi irányban kinyúló utcák mentén csoportházás beépítés van. A településszerkezet laza, az épületeket kaszált rétek váltják. A szerkezeti terv a beépítésre nem szánt mezőgazdasági területeket jelöl. Ugyanilyen besorolást kaptak az egyedi jellel körülhatárolt földcsuszamlás veszélyes területek is.

Tömbfeltárással kialakítható falusias lakóterületek

a) A községmagtól nyugatra lévő, mezőgazdasági hasznosítású belterületi beépítetlen tömb egy része hozzáférhetővé válik.

b) A főutcát és az Apátistvánfalva felé vezető közutat összekötő új lakóutcával a község nyugati szélén lévő nagy belterületi beépítetlen tömb egy része hozzáférhetővé válik.

Tartalék falusias lakóterület

A fentiekben leírt, a közút mellett fekvő beépítetlen belterületet tartalék falusias lakóterületbe sorolja a Szerkezeti Terv.

Zsidahegy

Kialakult falusias lakóterület

Fennsíkon haladó főutcájára részben rendezetten fésűsen, részben rendezetlenül vannak felfűzve a lakótelkek. Ennek megfelelően változik az oldalhatáron álló illetve a szabadon álló beépítés.

Új falusias lakóterület

A főutca keleti szakasza féloldalas beépítésű, északi oldalán megfelelő mélységű, de nagy szélességű telkek belterületbe vonásával jelöli ki a Szerkezeti Terv új, közvetlen felhasználású falusias lakóterületeket.

Jakabháza

Kialakult falusias lakóterület

Lényegében Jakabháza főutcájára (jelenleg a 8. sz. főközlekedési út átkelési szakaszára) felfűzött, többnyire fésűs elrendezésű egy-egy sor telek. Északi oldalán előfordulnak nyeles alakzatok, a városrész testéhez úttal kapcsolódó, de elszakadt beépített telkek. A kialakult területeken városrendezési beavatkozás nem szükséges.

Belterületi területfelhasználási változással létrejövő új falusias lakóterületek

- A főutca északi oldalán lévő, környezetét zavaró majort távlatban tartalék lakóterületként tartja számon a Szerkezeti Terv.
- Az előbbi területtel szemben, a főutca déli oldalán az 1939 körül lebontott Zichy kastély egykori kertje, ma mezőgazdasági művelés alatt áll. Lakóterületi felhasználása a major, illetve az állattartás megszűnése után lehetséges.

Belterületbe vonással nyert új falusias lakóterület

Jakabházát délről elkerülő egymás mellett haladó 8. sz. utat és a gyorsforgalmi utat kísérő 200m-es védő erdőszáv belső oldalán jelöl a Szerkezeti Terv új lakóterületet.

Településközpont vegyes terület

Szentgotthárd

Kialakult településközpont vegyes területek

A Szerkezeti Terv ide sorolja a Rába hídtól délre minkét oldalon az intézmények területeit és a belvárost déli irányban az Arany János utcáig, nyugaton a József Attila utcáig terjedő tömböket.

Keleti irányban a Kossuth Lajos utca északi oldala a tervezett termálfürdő szomszédsága miatt kapott nagyobb hosszban fejlődési lehetőséget.

A Hunyadi út belvároshoz közeli szakaszának déli oldala is ebbe a területfelhasználási kategóriába tartozik.

Funkcióváltással létrejövő településközpont vegyes terület

- A legjelentősebb közülük a volt Kaszagyár területe, melyet az Örökségvédelmi Hivatal elővédelem alá helyezett. A megtartandó objektumok kijelölése után a területre rendezési tervet kell készíteni. Elhelyezendő, a városközpontot erősítő funkciók:
 - Kaszagyár ipari emlékmúzeum
 - Új Városháza
 - Hármashatár kultúrközpont és konferenciaterem
 valamint lakóépületek és zöldfelületek.
- A Rába hídtól északra a Városüzemeltetés területét minősítette át a Szerkezeti Terv. Itt már van egy munkásszállóból átalakított szálloda (Alpokalja motel) a Rába partján pedig elhelyezendő a vízi túrázást kiszolgáló létesítmények.
- A Kossuth Lajos utca 20. alatti Steiner – Sturm Kft. környezetébe nem illő asztalos-lakatos üzem. Ipari Parkba való kiköltözését javasolja a Szerkezeti Terv. Helyét intézmény, vagy vegyes lakó-intézmény épület elhelyezésére lehet felhasználni.

- c) A Várpark szomszédságában lévő garázsváros (18/1 és 18/2 hrsz) sem maradhat fenn a termálfürdő közvetlen környezetében, helyén az idegenforgalmat kiszolgáló intézmény helyezhető el.

Tartalék településközpont vegyes terület

Az István király út keleti tömbjének északi oldalán található. Az itt elhelyezendő intézményi funkció nincs meghatározva.

GAZDASÁGI TERÜLETEK

Szentgotthárd kiterjedt gazdasági területei a központi városrész nyugati felére, a Szentgotthárd és Rábafüzes közötti sávra valamint a határátkelő körüli területekre korlátozódnak.

Kevés kivételtől eltekintve jól szétválik a közlekedési folyosókhoz kötődő kereskedelmi-szolgáltató és a kifejezetten ipari terület.

Kereskedelmi-szolgáltató területek

Szentgotthárd

A Füzési út – vasút kereszteződésétől délre a Füzési út nyugati oldala tartozik Szentgotthárdhoz. A szokásos út menti árukínálattal rendelkező bazárral és a FE-ZO élelmiszerbolttal a kereskedelmi-szolgáltató zóna telepedett ide, amelynek a Május 1. utca irányában húzódó vegyes (Költségvetési üzem, Sütőüzem) sávban is folytatását javasolja a Szerkezeti Terv.

Rábafüzes

A Füzési útnak az előzőekben tárgyaltakkal szemközti oldalán a Rába hídtól a vasúti kereszteződésig részben meglévő, részben kialakítandó, sőt belső feltáró úttal bővíthető kereskedelmi- szolgáltató terület van.

A 8-as sz. főközlekedési út határátkelője körüli területen is a gépkocsiforgalmat kiszolgáló létesítmények települtek. Itt még jelentős szabad terület áll rendelkezésre.

Tervezett kereskedelmi szolgáltató terület

A tervezett M8-as gyorsforgalmi út és csomópontja nagy valószínűséggel a jelenlegi határátkelőtől magához fogja vonzani a kereskedelmi jellegű vállalkozásokat. A Szerkezeti Tervben kijelölt terület igen nagy, de nem akarja kizárni egy esetlegesen több hektárt igénylő letelepedést sem.

A Füzési út – 8. sz. út kereszteződése mellett meglévő majort megszüntetésre javasoljuk, a nagy számú állattartás nem illeszthető környezetének távlati felhasználásába.

Ipari gazdasági területek

Szentgotthárd város meglévő ipari területei elfoglalt helyzetük vagy különleges státuszuk folytán az alábbi csoportokra oszthatók:

- Az ipari park területe
- A város nyugati iparterülete
- Lakóterületbe ékelt üzemek
- Külön terület-felhasználási jellel nem jelölhetően, lakóterületen elhelyezkedő vállalkozások

Az Ipari Park (Rábafüzes igazgatási területe)

Betelepült vagy nagyrészt előkészített, azonnal igénybe vehető, iparvágánnyal is ellátható területek.

Nagy városrendezési beavatkozást nem igényel, két esetben a beépíthetőség növelését kérik befektetők.

A kérést támogatja az önkormányzat.

Nyugati iparterület

A Selyemgyár (ma Lurotex) és a köré telepedett kisvállalatok alkotják. Fejlesztését nem javasolja a Szerkezeti Terv.

A terület iparvágánnyal rendelkezik.

Lakóterületbe ékelt üzemek

Megszűnő vagy felszámolás alatt lévő iparterület:

- A Kaszagyár
- A Téglagyár

A Kaszagyár területén országos védelemre érdemes épületeit és berendezéseit megőrizve az új városközpont lesz kialakítva.

A Téglagyár épületeit lebontották, helyére kisvárosias lakóterületet terveztek.

Ipari Parkba kitelepítendő üzemek területei

- Falco- Profil Kft.
- Steiner- Sturm Kft. és az asztalosipari vállalkozások (Kossuth u. 18.)

Mindkettő környezetvédelmi szempontból nehezen illeszkedik lakókörnyezetébe. A Falco helyén kisvárosias lakóterületet a Steiner – Sturm Kft. helyén intézményterületet jelöl a Szerkezeti Terv.

Megmaradó különálló ipari létesítmény

A Ládagyár a Téglagyár szomszédságában telepedett le, melynek megszűnése után kirí a környezetből. A Szerkezeti Terv bővítési lehetőséget nem biztosít számára.

Lakóterületen elhelyezkedő vállalkozások

Lakókörnyezetben a Szerkezeti Terv csak olyan vállalkozások telepedését vagy fejlesztését támogatja, amelyek azt nem zavarják. Védelme érdekében az alábbi ipari tevékenység végzését csak ipari területen lehet engedélyezni, a meglévőket pedig ösztönözni kell a kitelepülésre:

- bőrfestő
- fényező és mázoló
- galvanizáló
- mészégető
- ónozó, ólmozó, ólomöntő, mártó
- tímár
- zománczó
- beton- és műkökésítő
- bútor- és épületasztalos
- mészáros
- kovács
- műanyag-feldolgozó
- műanyag hulladék darálás, darabolás
- vegyi anyag készítő és előállító

Ez alól csak indokolt esetben, nagyságrendtől függően egyedi elbírálás alapján a szakhatóságok bevonásával adható felmentés.

ÜDÜLŐTERÜLETEK

Szentgotthárd

A termálfürdő közelében lévő volt szennyvíztisztító területe szálloda létesítésére lett kijelölve.

A későbbi felhasználású tartalék üdülőterület apartmanházak számára van fenntartva, ami a fürdő megalósulása utáni beruházói igények szerint változhat.

Máriaújfalu

A Hársas tóhoz kapcsolódóan sátorhelyet jelöl ki a Szerkezeti Terv Máriaújfalu déli határán: az Őrségi Nemzeti Park területén kívül.

KÜLÖNLEGES TERÜLETEK

A termálprogram számára helyet a belvárostól északkeletre, a Várpark szomszédságában a Rába parton biztosít e terv, ahol élményfürdőt és szabadidős programok helyiségeit tartalmazó épület komplexum és szállodák helyezhetők el.

A Szerkezeti Terv e területfelhasználási kategóriába sorolja a város alábbi létesítményeit:

- A cisztercita Apátság és Rendház épületegyüttese**
A Rendház távlati hasznosítása az idegenforgalomhoz kapcsolható: kolostorszállóvá kívánják átépíteni
- Magtártemplom**
A benne működő színházra a város kulturális élete hosszú távon igényt tart
- Fővárosi Önkormányzat Pszichiátriai Betegek Otthona**
Központ: Hunyadi u. 29. hrsz: 1405
Jelenlegi állapotában marad fenn.

Május 1. utca 19. hrsz 1560/1?

A Pszichiátriai Betegek otthonának része, kihasználatlanul áll, távlati felhasználásról nincs információ.

d) **Vas megyei Rehabilitációs Kórház és Gyógyfürdő**

Hunyadi u. 31. hrsz. 1407.

Vas megye Önkormányzata privatizálni szeretné, miáltal nyitottá válik. Továbbra is a mozgásszervi megbetegedések gyógyvízre épülő gyógyítását végzi. A gyógyvizet nem helyben nyerik.

Bővítési területe a Rába folyó túloldalán található (hrsz: 10167/56) amelyet árvíz elleni töltéssel kell körülvenni, a jelenlegi töltés ezután elbontható. A két terület kapcsolatának megteremtéséhez valamilyen szintű Rába híd építése szükséges

e) **Városi strand,**

Fürdő u, (hrsz 23.)

A Várkert szomszédságában található városi strand korszerűsítése, vízforgató rendszerrel való ellátása után válhat az idegenforgalmi fejlesztési program részévé. Jelenlegi területe változatlanul fennmarad.

f) **Temetők**

Szentgotthárd

A központi város temető a vasútállomás nyugati végénél, a vasúton túl található. Jelenleg egy földút, amely mezőgazdasági területeket tár fel, kettészeli. A Szerkezeti Terv az átmenő forgalom megszüntetését javasolja az út más nyomvonalra történő áthelyezése után, ezzel a jelenlegi út temetőn belüli szakasza belső úttá válik, végében parkolóval, amelyet az új út vasúti felüljárója utáni új bekötőúton lehet elérni.

A temető nyugati irányú bővítését az előző rendezési terv is tartalmazza, ennek megfelelően építették az árvízvédelmi töltést, amelyet az új út nyomvonalának megfelelően kismértékben korrigálni kell.

AZ OTÉK-ban előírt 30,0m-es védőerdő sávot a Szerkezeti Terv a bővítmény telkén belül jelöli.

Zsida

Temetője az Örökzöld utca déli oldalán, domboldalon található. Bővülésre a kötelező véderdővel együtt biztosított.

Rábakethely

Temetője a dombtetőn épület műemlék templomot veszi körül. Változatlanul marad. Környezetében a rálátást védő intézkedéseket kell hozni.

Máriaújfalu

Nincs önálló temetője

Rábatótfalu

A Szvétecz Endre utca végi domboldalon helyezték el a temetőt. Bővítési területe a véderdővel együtt biztosítva van.

Ráabafüzes

A 8. sz. főút északi oldalán terül el a temető, bővítésére nincs szükség.

Farkasfa

A Szentgotthárd felől bevezető út mellett fekszik temetője, amelyet nyugati irányban lehet véderdővel körülvéve bővíteni.

Zsidahegy

Nincs önálló temetője.

Jakabháza

Az új temető a belterületől távoli domboldalon van. Bővítésre nincs szükség. Az ellenkező keleti oldalon ugyanilyen pozícióban elhelyezkedő régi temető már kegyeleti park.

e) **Sportpályák**

- A központi belterület sportpályája egy részterv készítése után településközpont vegyes területi kategóriába lett besorolva. Bővítése biztosítva van.
- A városrészek sportpályái, amennyiben vannak, szerény felszereltségűek, de a szabadtéri sport és gyülekezési lehetőség miatt igényt tartanak rájuk. Újakat nem jelöl ki a Szerkezeti Terv.
- Zsida sportpályája a városrész főutcája, a Zsidai utca mellett fekszik. Változatlanul marad fenn.
- Rábakethely nem rendelkezik sportpályával.
- A máriaújfalu sporttelep a városrész jelenlegi nyugati belterületi határa mellett van. Változatlanul fennmarad.
- Rábatótfalu sportpályát a 8-as sz. főút északi oldalán építették meg. Változatlanul marad.
- A farkasfai sporttelep a városrész déli határán, a Huszászi patak mellett fekszik. Bővítésre nincs szükség.
- Zsidahegy és Jakabháza nem rendelkezik sportpályával.

KÖZLEKEDÉSI ÉS KÖZMŰTERÜLETEK

Térségi és települések közötti közúthálózati kapcsolatok

Jelenlegi helyzet

A település közlekedési hálózatát a különböző kategóriájú állami utak határozzák meg, többek között a 8. sz. főút, mely Ausztria felé nemzetközi összeköttetést is biztosít. Mellettük a településen keresztül halad át egy nemzetközi vasútvonal is.

A város tradicionális mag részéhez minden irányban kapcsolt települések csatlakoznak, melyek egy része már szinte összenőtt a várossal (Rábakethely). Vannak olyan településrészek melyeknél ez a folyamat csaknem befejeződött (Rábatótfalu, Máriaújfalu és Zsida), s vannak olyan településrészek, melyek a topográfiai és vízrajzi viszonyok miatt valószínűleg a jövőben sem kapcsolódnak közvetlenül a várossal (Ráabafüzes és Jakabháza, valamint Farkasfa).

A már említett állami úthálózat jelenleg megoldja a településrészek és a várossal kapcsolatát:

- a 7459. j. összekötő út Ráabafüzes és Jakabházát (a 8. sz. főút érintésével),
- a 7454. j. összekötő út Rábatótfalut, valamint Rábakethelyt és Máriaújfalut (a 7455. j. összekötő út segítségével),

- a 7455. j. út Farkasfát kapcsolja a várossal.

Zsida településrész esetében önkormányzati út oldja meg a szükséges közlekedési kapcsolatot.

Az említett állami utak nem csak a közigazgatásilag Szentgotthárdhoz tartozó településrészeket kapcsolják a közvetlen várossal, hanem a szomszédos települések is ezen utakon keresztül érhetők el:

- Alsószőlők és Szakonyfalu, valamint Magyarlak a 7454. j. összekötő úton keresztül,
- Rönök a 8. sz. főúton keresztül,
- Szalafő a 7455 j. összekötő úton keresztül, míg
- Apátistvánfalva a 7457 és a 7458 j. összekötő utakon keresztül.

A szomszédos ausztriai települések megközelítése jelenleg főleg a 8. sz. főúton keresztül – a ráabafüzesi határátkelőhelynél – lehetséges. Megemlítjük még, hogy Alsószőlőknél is működik egy időszakos határátkelőhely.

A meglévő állapot vizsgálatánál fontos szempont, hogy a várossal szembe fordított északra jelentős ipari park alakult ki, mely összekapcsolva működik a határ túloldalán (Ausztriában) lévő ipari parkkal. A közlekedési kapcsolatot egy az osztrák oldalra átvezető gyűjtő út biztosítja, míg a forgalom zöme a 7459. j. összekötő úton keresztül bonyolódik.

Az úthálózat és a településszerkezet kialakulását alapvetően meghatározta a domborzat, s ezzel összefüggésben a környék vízrajza. A közigazgatási területet – jellemzően a várossal szembe fordított északra – kettészeli a nyugat-kelet irányú Rába folyó és a Lahn-patak. A domborzat a vízfolyásoktól északra jellemzően síkvidéki, míg délre erősen szabdaltságot mutat. A Rába folyótól délre lévő vízgyűjtő területéről dél-északi irányú állandó vízfolyások találhatóak. A meglévő úthálózat a vízfolyások irányához igazodott:

- Rába folyótól délre eső területen észak-déli irányúak,
- A Rába folyó mellett és attól északra jellemzően kelet-nyugati irányúak (kivéve a 7459. j. út).

A település belső úthálózata szerkezeti szempontból kielégítő, a szolgáltatási szint emelése azonban folyamatos fejlesztést igényel (járda- és kerékpárút-építés, burkolatszélesítés és megerősítés stb.).

A vizsgálat alapján megállapítható, hogy a település közlekedési hálózata a jelenlegi igények alapján megfelelő, azonban a tervbe vett fejlesztések és a motorizáció fejlődése miatt a közlekedési hálózat kialakításában jelentős – mennyiségi és minőségi – változásra is szükség van.

Fejlesztési javaslat

A település területén az ismert fejlesztések két kategóriára csoportosíthatók:

- Ipari, kereskedelmi fejlesztés elsősorban a várossal szembe fordított északra lévő ipari park területén és a jelenlegi – a várossal szembe fordított északra lévő – vasútállomás melletti területek valószínűleg meg,
- Igazgatási, szolgáltató valamint lakóövezeti fejlesztések szinte minden településrészen – beleértve a várossal szembe fordított északra is – várhatóak.

Az állami közlekedési hálózat fejlesztése terén elsőrendű a 8. sz. főúttól délre tervezett M8 j. gyorsforgalmú út kialakítása, egy teljes értékű, külön szintű csomóponttal. Az említett gyorsforgalmi út nyugati irányban – már ausztriai oldalon – az eddig ismert elképzelések szerint folytatódna egészen az osztrák A2-es j. autópályáig. Az M 8-asnak jelenleg nincs elfogadott nyomvonala, ezért a Szerkezeti Terv a Tetthely kft tanulmánytervében javasolt, de a közeljövőben felülvizsgálatra kerülő és a jelen terv által javasolt nyomvonalat 500-m sáv fenntartásával ábrázolja.

Az autópálya és az ipari park együttesen jelentősen megnöveli a 7459. j. út forgalmát, s a tehermentesítést az ipari park keleti oldalán kialakítandó országos mellékút kategóriájú út kiépítésével lehetne megoldani. A nyomvonal kialakítására elkészült tanulmányterv „C” változatát tartalmazza a Szerkezeti Terv.

A lakóterületek bővülése és a motorizáció fejlődése a kapcsolt és a szomszédos települések közötti forgalmat meg fogja növelni. A forgalom lebonyolítását a városközpontban kialakított körforgalmú csomópont biztosítja, mely középtávon bizonyosan kapacitásának kimerüléséhez vezet, másrészt környezeti szempontokból kifejezetten kedvezőtlen a forgalomnak a legsűrűbben lakott, s ezáltal legérzékenyebb részére való terhelése. A várható forgalom levezetésére szükségesnek tartjuk tehermentesítő utak kialakítását, mely a városközpontba vezető utakat összekötve valósulna meg, s ezáltal elvezetné a központon csak áthaladni szándékozó forgalmat.

Az elkerülő úthálózat legkedvezőbb nyomvonalának megtalálását több tényező is befolyásolja, pl.:

- Beruházói elképzelések,
- Forgalmi adatok,
- Domborzati és vízrajzi viszonyok,
- Geológiai viszonyok,
- Régészeti-műemlékvédelmi valamint környezet- és tájvédelmi előírások.

Közúthálózat fejlesztése

Az elkerülő utak kialakítására – előzetes közlekedési szakmai egyeztetést követően – az alábbi javaslatot tesszük az északi oldalon:

- A 7459. j. úttól keletre, az ipari park keleti oldalán észak-déli irányú, országos mellékút kategóriájú út épülhetne a 8. sz. főút jelenlegi nyomvonala és a 7454. j. út rábakethelyi szakasza között. Ezen út egy külön szintű csomóponttal kapcsolódna a tervezett M8-as gyorsforgalmi úthoz a Szombathely – Szentgotthárd vasútvonalon vasúti felüljáróval halad át. Az ipari park védőtöltésétől délre eső szakaszán a tanulmányterv „C” változatát tartalmazza a Szerkezeti Terv, bár a közútkezelő az „A” változatot támogatja, az Őrségi Nemzeti Park Igazgatósága viszont mindkét változatot ellenzi, ezért a védett területen rövidebb szakaszon áthaladó nyomvonal mellett született döntés.

- A 74 184 jelű állomási bekötőutat osztrák-magyar közös pályázati pénzekből építik tovább a meglévő földút felhasználásával Mogersdorf (Nagyfalva) felé, amely új határátkelő után csatlakozik a határnál párhuzamosan haladó meglévő ausztriai közúthoz.

- A város déli vonzáskörzetében lévő települések egymás közötti kapcsolatának megteremtését a hiányzó közúti kapcsolatok megteremtésével lehetne megoldani, pl. Kétyölgy - Felsőszölnök, Szakonyfalu - Apátistvánfalva, Rábatótfalu - Zsida(hegy) és Zsidahegy – Farkasfa szakaszokon. Említett összekötések részben tehermentesítenék a városmag déli oldalán nehéz terepviszonyok miatt csak nagy erőfeszítésekkel kialakítható, illetve beépített területeken átvezető elkerülő utakat, s jelentősen rövidítenék a tömegközlekedési – de a személygépjárművek – útvonalát is.

Országos mellékút paraméterekkel építendő önkormányzati utak

- Keleti irányba az a Máriaújfalu keletéről és Rábakethelyet északról elkerülő út biztosítaná a kapcsolatot, mely említett irányban keresztezné – szintbeni csomóponttal – a 7454. j. utat és végül a 7455. j. úthoz csatlakozna.

- Nyugaton a Rábatótfalut északról elkerülő út biztosítaná a településrész elkerülését. Ezen út keleti irányú továbbvezetéssel a városközpont felé is kapcsolatot teremtene. Az északi irányba kiágazó szakasza kapcsolatot teremtene a határon túli osztrák területekkel. Itt új határátkelőt kellene nyitni, mely megnövelné a város vonzáskörzetét, s elérhetővé tenné a határ osztrák oldalán haladó észak-déli irányú utat is. Utóbbi út lehetővé tenné az M8-as gyorsforgalmi út ausztriai meghosszabbításának elérését, s ezáltal nyugati irányú kapcsolatot biztosítana (pl. A2 j. autópálya Graz-Wien) a belterület érintése nélkül.

Gyűjtőutak

- Az Ipari Park keleti elkerülő úttól az Opel déli határa mellett haladó fő ipartelepi feltáró út vezet a 7459 j. Rábafüzes – Szentgotthárd útig.

- A 7454 j. utat a Vakarcis Kálmán utca köti össze gyűjtőút szerepkörrel a Zsidai utcával.

- A Zsidai utcát a 7458 j. úttal összekötő tervezett gyűjtőutat lakossági tiltakozás miatt törölte az önkormányzat.

- A 7458. j. út és a 7454. j. út Rábatótfalu felé eső szakasza között a kapcsolat megteremtése szerkezeti szempontból kívánatos volna, de az ottani domborzati és talajmechanikai viszonyok miatt bármilyen út kiépítése rendkívül költséges volna. Az említett irányban várható a legkisebb forgalomnagyság, ezért fentiek alapján ebben a szektorban további útépitést nem javasolunk.

Tömegközlekedés

Vasúti közlekedés

A település tömegközlekedése kis részben vasúton nagyobb részben autóbussz járatokkal bonyolódik. A vasúti közlekedés fejlesztése a meglévő pálya korszerűsítésén túl az ipari park területén szükséges iparvágányok hálózatával (szárnyvonalával) számol. A pálya kezelőjétől jelen időpontig nem kaptunk információt a várható fejlesztésekről (nemzetközi vonal, villamosítás, logisztikai központ stb.).

Közúti tömegközlekedés

A közúti tömegközlekedés esetében javasoljuk az autóbussz állomás áthelyezését a vasútállomás közelébe. Elsősorban a jelenlegi területének közlekedési csomópont miatti igénybevétele miatt, valamint a várakozó autóbusszoknak az új igazgatási (és lakó) központtól távolabbra kerülése érdekében. Természetesen az utazóközönség kiszolgálása érdekében a csomópont közelében autóbusszöbblen elhelyezett megállóhelyek létesítése szükséges.

Kerékpárutak

A kerékpáros forgalom részére önálló kerékpárutak kialakítását javasoljuk a gyűjtő és országos mellékutak lakott területen kívüli szakaszán, míg gyalogjárdával együtt, de attól optikailag elválasztva a lakott területen belül.

Gyalogos forgalom

A gyalogosforgalom biztonságos közlekedésének biztosítása a város közlekedés-szervezésének prioritását képező része kell legyen. A feladatnak megfelelni nem csak a gyalogosok részére – lakott területen belül mindenütt – szükséges önálló járda kialakításával, mint elsőrendű feladattal lehet, hanem a járművek által használt pályák szolgáltatási színvonalának növelése valamint a csomópontok balesetbiztonsági szempontból is kielégítő kialakítása is szükséges.

ZÖLDFELÜLETI RENDSZER

Szentgotthárd esetében is, mint más Vas megyei településnél elsődleges cél az összefüggő zöldfelületi rendszer kialakítása, a hiányzó zöldfelületi elemek létrehozása, a meglévő és a tervezett elemek, elem együttesek egymással illetve a külterületi zöldfelületi elemekkel való összekapcsolása. Zöldfelületi rendszere annyiban sajátos, hogy több egykor különálló település zöldfelületi rendszerét is magába foglalja, amelyek között a kapcsolatot az összekötő utak, utcák menti fasorok teremtenek meg. A következőkben a zöldfelületi rendszert részletesen a települési részekre tagolva mutatjuk be.

Szentgotthárd

Közhasználati célú zöldterületek

Jellegzetessége, hogy közhasználati célú zöldterületekben gazdag. A városközpontban nagyterjedésű (5,2 ha), összefüggő kolostorpark fekszik. A többi városi zöldterület mozaikszerűen szétszórva helyezkedik el, amelyeket fasorok kapcsolnak egymáshoz és a központban lévő közparkhoz. A központi zöldterületi maghoz jelentős zöldfelülettel rendelkező intézményterületek – a strandfürdő és majdan a tervezett termálfürdő zöldfelületei - közvetlenül kapcsolódnak. Ezt az összefüggő, belső, zöld tömböt, amely érintkezik a Rábával, sűrű beépítésű településközpont vesz körbe, amelybe helyenként intézmények kisebb-nagyobb zöldfelületei ékelődnek. Déli irányban, ahogy távolodunk a központtól a kisvárosias lakónegyedek egyedülálló lakókertjei válnak uralkodóvá, amelyek fokozatosan kertvárosias majd az egykori községek felé haladva falusias lakókertekbe mennek át.

Egyedi telkes lakókertek

A központi belterület zöldfelületi rendszerének egyik fő elemét a családi házakhoz tartozó kisvárosias kertvárosias lakókertek alkotják. A kisvárosias lakókertek zöldfelületei a lakótelkeknek általában a 40%-át teszik ki, zöme előkert nélküli és jobbra pihenőkertként hasznosítják. A kertvárosias lakókertek zöldfelületei általában a telek 50%-át alkotják. Többségük előkertes, és a pihenőkertrészek mellett már megjelennek a haszonkertrészek (veteményesek).

A település zöldfelületi rendszerében a lakóterületeken található lakókertek összerületi kiterjedésükből adódóan meghatározó szerepet töltenek be: kondicionáló, rekreáló hatásuk mellett faluképet formáló elemek, növénytermesztő felületként pedig gazdasági jelentőségük sem elhanyagolható.

Közparkok, közkertek

A településnek városi szintű közparkja (többféle szabadidős tevékenységnek helyt adó zöldterület) igazából még nincs. A központban lévő kolostorpark (5,2 ha) e célra nem alkalmas ui. mint történeti kert helyi védelem

alatt áll. Felújítására terv készült, amelynek megvalósítását a jövőben tervezik. A Zsida-patak partja mentén lévő, észak dél irányban hosszan elnyúlt közpark (5,3 ha) inkább sétányok kialakítására, játszótérek és kisebb sportpályák elhelyezésére alkalmas, amelyek a környező lakóterületek lakosainak zöldterületi igényeit elégíthetik ki, de vonzáskörzetébe a zsidai rész is beletartozik.

-Az Akasztó-dombra tervezett közpark (2 ha) az ott kiépítésre kerülő lakóterület igényeit hivatott szolgálni.

-A közparkokon kívül több kisebb közkerttel illetve közkert kialakítására szóba jöhető területtel rendelkezik a település. A Rába és a Lapincs közötti lakóterület zöldterületi ellátottsága mindössze a Mátyás király utca és az Ady E. utca sarkán lévő kisebb játszótérre (0,09 ha) és a Május 1. utcai templom pihenőkertjére (0,15 ha) szorítkozik. Ezen a településrészen egyelőre alkalmas hely sem adódik nagyobb zöldterület létrehozására.

-A városközpont közel fekszik a Szabadság tér, amely idős fákkal körbeültetett, sétányokkal, pihenőrészekkel, játszótérrel kiépített hangulatos közkert (0,8 ha).

-A Füzési út Rába melletti részén emlékparkot (0,4 ha) alakítottak ki, amely viszonylag kiesik a gyalogosforgalomból.

- Zsidai-pataktól keletre az új lakónegyed középső részén mintegy 0,4 ha-os közkert kialakítása számára alkalmas területet hagytak.

meglévő zöldterületek jobb kihasználására való törekvés illetve új megfelelő nagyságú és funkcionális tagolódású közkertek létrehozása a cél.

-A felhagyott téglagyári agyagbánya területén városi szintű közpark kialakítását javasoljuk. A terület megközelítésére parkolóhelyek számára is helyet kell biztosítani.

volt lövölde területét tartalék zöldterületnek (közpark) javasoljuk fenntartani. Addig is a meglévő hasznosítások maradjanak meg (szántó, gyepek, kutyaiskola).

- Akasztó-dombon a rá vonatkozó rendezési tervben foglaltaknak megfelelően kell a közparkot kialakítani.

-Zsida-pataktól keletre fekvő közkertben elsősorban játszótérre javasolunk kiépíteni.

zöldterületekre az OTÉK 27 §-ában foglaltak a mérvadóak. A közkertek és a közpark kialakítása csak kertépítészeti kiviteli tervek alapján lehetséges. A játszókertbe csak az érvényes szabványoknak megfelelő játszótéri eszközök tervezhetők be.

Jelentős intézményi zöldfelületek

A településen számos jelentősebb zöldfelülettel rendelkező intézmény működik. A Rába és a Lapincs által közrefogott részen a Rehabilitációs központ és gyógyfürdő, a szociális otthon és a kollégium épületeihez kapcsolódik parki rész. A kolostorpark szomszédságában fekszik a városi strandfürdő. Több oktatási intézményhez is nagyobb kiterjedésű, többszintes vegetációval kiültetett kertrész tartozik: ilyenek a Kossuth Lajos utcai óvoda, a Honvéd utcai szakközépiskola, az Arany J. utcai általános iskola. A Zsida-patak mellett terül el a városi sportpálya gyepes felülete, amelyet örökzöld fenyők határolnak körbe. A település nyugati végén fekszik a városi temető idős lombhullató fasoraival, örökzöldeivel.

-A rehabilitációs központ területe a jövőben bővül. A Rába átteljes oldalán e célra tartalék terület került kijelölésre, amelynek legalább az 50%-án zöldfelületet kell kialakítani.

-A Rába parthoz közel, a kolostorpark szomszédságában termálfürdő-komplexum létrehozását tervezik, amelyhez jelentős nagyságú kertrész kapcsolódik (a terület min. 50%-át zöldfelület számára kell megtartani).

A sportterület jelenlegi formájában az igényeknek megfelelő. Mellette további kisebb sportpályák (röplabda-, kosárlabda-pálya) kialakítására bővítési terület rendelkezésre áll.

-A temető bővítése lehetővé teszi, hogy minden oldalán az előírt 30 m széles fásított védőterület megvalósítható legyen.

Védőerdők

Az Akasztó-domb csúszásra és suvadásra veszélyes oldalain a meglévő védőerdők szintén a zöldfelületi rendszer részét képezik.

Utcafásítások, fásított zöldterek

A sík fekvésű részeken a meglévő utcákban, ahol nincs, de megfelelő hely áll rendelkezésre és a tervezett új utcákban fasorok telepítését javasoljuk. Így a 12 m széles utcákban legalább egyik oldalon, az ennél szélesebbekben lehetőleg mindkét oldalon fasor kialakítására kerüljön sor. A fásítás tervezésénél figyelemmel kell lenni a közművekre, a keresztezésekben a belátás biztosítására. Lehetőleg kisméretű, a táj jellegéhez illő fajok (elsősorban gyümölcsfafajok) kerüljenek kiültetésre. A domboldalakra felvezető szűk utcák fásítása

sok esetben nem oldható meg, ezekben egyébként a sajátos adottságok miatt egységes fasorok kialakítását nem tartjuk szükségesnek, maga a terület megjelenése sem kívánja.

Az utca és térfásításokat csak részletes kiültetési tervek alapján szabad elvégezni.

Ipari park

A város északi részére telepedett meg az iparterület, amely egészen felnyúlik majd Rábafüzesig. Az ország kapujában fekvő ipari parkról feltároló kép határozza meg az ideérkező külföldiek első benyomását. Ezért a mai szokásos településszélességi kavalkád helyett rendezett, zöldfelületekkel tagolt ipari táj létrehozása a cél.

-Az ipari park egyes telkein belül a telek területének min. a 30%-án zöldfelületet javasolt kialakítani. A Rába mentén 50 m széles, a keleti oldalon futó árvízvédelmi töltés mentén 20 m széles véderdő telepítését javasoljuk. A meglévő nemesnyaras területét a hamarosan esedékes letermelést követően újraerdősítve védőerdőként kell megtartani. Az kiszolgáló utak mentén fasorok telepítését javasoljuk.

-A Rábafüzes felé vezető út keleti oldala mentén egységes fasor telepítését javasoljuk a nyugati oldalon futó fasorhoz hasonlóan mocsártölgyből. Az összekötő út keleti oldalát fásításra javasoljuk.

Zsida

Szinte teljesen összeépült a központi belterülettel. A főutcája észak-déli irányban a Zsida-patak völgyében fekszik, amelyről zömében nyugati irányba indulnak a lejtőknek fölfelé a szűk utcák. A településrész zöldfelületi rendszerének alapját a kertvárosias kategóriába sorolt lakókertek alkotják. Mellettük a sportpálya, a temető és a kápolna előtti növényekkel kiültetett díszter képez jelentős zöldfelületet. A sportterület nyugati oldalán fasort telepítettek, a többi oldalát fás növényzet nem keretezi. A dombtetőn fekvő temetőt nyírott gyertyánosvénny vesz körül, belsejében 1-2 nagyobbra nőtt örökzöld díszlik. A kápolna előtti teret utakkal építették ki, amelyek mentén díszcserjéket telepítettek.

Amennyiben igény jelentkezik egy kisebb játszótér kiépítésére, úgy az előbb említett patakkanyarulatban javasoljuk megvalósítani. A sportpálya észak, keleti és déli oldala mentén fasor telepítését javasoljuk. A temető bővítési területén a 30 m széles védőfásítás számára helyet kell biztosítani.

Zsidahegy

Zöldfelületi rendszerét teljes egészében a lakókertek alkotják. Közhasználatú zöldterületet a főutcája mentén kijelölésre kerülő új lakóterületen javasolunk létrehozni.

Kethely

Kethelyre is jellemző, hogy teljesen összeépült a központi belterülettel. További lakóterület bővítések várhatók kelet felé, amelynek következtében Máriaújfaluval is összekapcsolódik térben. Itt is érvényes, hogy a zöldfelületi rendszer alapját a lakótelkek képezik. A jelenlegi kethelyi részen zöldterület nem található. A kethelyi templomhegy lábánál és a tervezett új lakóterületen adódik csak lehetőség kisebb közkertek kialakítására. Intézményi zöldfelületnek a templom körüli temetőkertrész tekinthető. A temető tartalékterülettel rendelkezik, és mivel erdő veszi körül védőfásítás sem szükséges.

Zöldfelületi rendszere fejlesztésre szorul.

A településre vonatkozó rendezési tervében foglaltaknak megfelelően kialakítani a zöldfelületi rendszerét, amelyet a kisvárosias, kertvárosias, falusias lakótelkek kertjei, három kisebb közkert (összesen 0,7 ha), a Hársas-patak mentén húzódó véderdő, az elkerülőút védőerdője és az utcai fásítások alkotnak.

Máriaújfalu

A településrész jelenleg lazán kapcsolódik – egy utcával – a kethelyi részhez. Zöldfelületi rendszerének alapját a falusias kertek adják, amelyekre jellemző, hogy sok helyen a régi gazdálkodás nyomait még ma is őrzik. Így ezekben a kertekben a haszonkerti rész sokkal nagyobb teret foglal el. Az utcafront előtti virágágyak képezik a díszes előkertet, de hátrébb már a gazdaságé a szerep. A faluban több helyen is megmaradtak a régi gazdasági épületek. A patak partján hosszan elnyúlva kethely és a falu közé természetközeli állapotban lévő erdőterület ékelődik. Máriaújfaluval egy kisebb játszótér található a sportpálya mellett. Ez utóbbit fás növényzet nem övez. A települést övező domboldal egyes részei csúszásra hajlamosak. A falu déli határában található a Hársas-tó.

A meglévő kisméretű közkert a helyi igényeket kielégíti. Eszközállománya azonban felújításra szorul. Főutcája helyenként annyira szűk, hogy fásítása csak szakaszosan oldható meg. A sportterület kísérő fás növényzet nélkül kissé sivár.

A meglévő zöldfelületi rendszer kibővítése, a kethelyihez való csatlakoztatása. A játszótér közkertjének felújítása. A sportterületet javasolt körbefásítani. A falu és Kethely közötti erdős területet javasolt védőerdővé alakítani. Ahol az utca szélessége engedi javasolt fásítani. A település végén kemping kialakítását tervezik. Formája, kiépítése simuljon bele a környező tájba. A telken belül a beépítettség lehetőleg ne haladja meg a 20%-ot.

Rábatótfalu

Hasonlóan Zsidához szinte összeépült a központi belterülettel. A településrész zöldfelületének alapját a falusias és a kertvárosias lakókertek alkotják. Közkertnek mindössze a művelődési ház mögötti játszótér tekinthető. Intézményi zöldfelületek közül jelentősnek mondható a sportpálya területe, amelyet azonban fás növényzet nem övez, valamint a dombtetőn fekvő temető, amely bővítésre szorul. A temetőt védőfásítás nem vesz körbe.

A domboldali utcák fásítása sok helyen nem oldható meg, ezzel ellentétben a sík utcákban elegendő hely áll rendelkezésre e célra. A felsőszőlőki út csak szakaszosan fásítható. A meglévő közkert a településrész igényeit nem tudja kielégíteni, ezt erősíti meg, hogy sok magánkertben található többféle játszótéri eszköz (hinta, mászóka, csúszda). Közkert számára egyrészt a sportterület mellett adódik megfelelő terület. De az átellenes oldalon is szükségesnek tartunk egy kisebb közkert számára helyet biztosítani.

Rábafüzes

A játszótéri itt a szociális otthon kertjében működik elavult játszószerekkel. A temető a sportpálya szomszédságába található. A fennen leírtak rájuk is jellemző.

Jakabháza

Főutcáját a 8 sz. főút képezi, amely fásításra csak szakaszosan alkalmas. A településrész zöldfelületi rendszere kevés elemből épül fel. Magját itt is a falusias lakókertek alkotják. Ezek egészülnek ki az új lakóterületi részen kialakítandó közkerttel, amelyet elsősorban játszóterületként javasolt hasznosítani, és a tervezett utcafásításokkal.

Farkasfa

A település térben viszonylag távol helyezkedik el Szentgotthárd központi belterületétől. Kapcsolatuk csak áttételes, a kettő között húzódó erdősávok teremtik meg. Zöldfelületi rendszerének zömét a szórta elhelyezkedő falusias kertek, a gyepgazdálkodású területek alkotják. Jelentős zöldfelületi elem a temető, a templomkert és a sportpálya területe. A művelődési ház mellett kisebb közkert – játszótér - található szegényes eszközökkel.

A sportpálya körbefásítását és a játszótér eszközellátottságának bővítését javasoljuk. A csúszásveszélyes területeket meg kell hagyni gyepgazdálkodású területeknek.

ERDŐTERÜLETEK

Gazdasági erdők

Szentgotthárd igazgatási területének több mint a felét (52%-át) erdők teszik ki. Az erdőterületek kisebb része (mintegy 36 %-a) állami tulajdonú, és a Szombathelyi Erdészeti Rt. kezelésében vannak. Az állami erdőterületek zömmel a 8 sz. főközlekedési út északi oldalán, a Felső-Őrség kistáj területén valamint a Vasi-Hegyhát középső-keleti és délkeleti oldalán helyezkednek el. A kifejezetten gazdasági funkciójú erdők az igazgatási terület északi részében találhatóak. A szerkezeti terv a Szent Imre kápolnához vezető turistaút ábrázolásán túl változtatást nem tartalmaz. A háború előtt még meglévő elszórt. Nagyszámú külterületi lakott hely visszaállítására nincs igény.

Néhány különálló gazdasági erdőfoltot a tervezett utak nyomvonala érinti.

Védelmi erdők

A vasútvonaltól délre lévő erdők az Őrségi Nemzeti Parkhoz tartozó országos jelentőségű védett területen fekszenek, így elsődleges rendeltetésük védelmi (védett) erdő. Az erdészet emellett a tartamos erdőgazdálkodásra törekszik. Erdőterületeik üzemtervezettek. Erdőállományainak minősége általában közepes vagy jónak ítéltető.

A védett területen, ökológiai hálózat területein, környezetileg érzékeny területeken a természet védelméről szóló törvények alapján lehet erdőgazdálkodást folytatni. Így a védett erdőkben az erdőgazdálkodás általános szabályai szerint, de a természetvédelmi célkitűzésekkel összehangoltan természetkímélő módszerek alkalmazásával lehet gazdálkodni. Magántulajdonú erdőkben csak erdőbirtokosság keretében lehet biztosítani a szakszerű kezelést.

A védelmi erdőkön a Máriaújfalu elkerülő út nyomvonala áthalad.

Településvédelmi célból:

- a 8 sz. főút északi oldala mentén Jakabháza, Rábafüzes lakóterületeinek védelme érdekében;
- a Felsőszőlő-Vasszentmihály közötti tervezett városi gyűjtőút déli oldala mentén az út és a lakóterület közé;

- a Rába-folyó bal partján, az ipari park közelében fekvő, a Bábólna rt. tulajdonában lévő nemesnyár erdő elérte a véghasznosítás korát, a letermelést követően a területet az ipari park és a város között védőerdőként javasolt hasznosítani;
- az ipari park területén a Rába mentén 50 m széles valamint a keleti oldalon futó árvízvédelmi töltés mentén;
- a Zsidahegy felé vezető út mellett fekvő folyékony kommunális hulladéklerakó déli, nyugati és észak oldala mentén.

Az úthálózat fejlesztéséhez kapcsolódóan az éghajlat károsító hatásaitól (hófúvás, szél) védő, a közlekedés biztonságát, az esztétikai tájbailllesztést, a környezeti elemek védelmét szolgáló, a biotóphálózat részét is alkotó, többszintes, több korosztályból álló növényállományú fásításokat javasolunk:

- a 8 sz. főút déli oldala mentén;
- tervezett M8 mindkét oldala mentén;
- a tervezett városi és községi gyűjtőutak oldalai mentén;
- rönöki állattartó telephez vezető földút mentén.

Parkerdő (turisztikai erdő)

A Hársas tó keleti oldalán a tópart és a közút közötti erdőterület átminősítését javasolja a szerkezeti terv. A parkerdő a tóhoz érkező strandolók és turisták fogadására szolgál a védelmi szempontokhoz illeszkedő kiépítettséggel.

MEZŐGAZDASÁGI TERÜLETEK:

Általános mezőgazdasági területek

A mezőgazdasági területek jelenleg az igazgatási terület 31 %-át alkotják. Nagyobb összefüggő mezőgazdasági terület csak a Rába folyó völgyében található. A savanyú talajú, közepes minőségű (22,7 AK átlag) mezőgazdasági területeken a szántó művelési ág az uralkodó (21%). Jelentős kiterjedésűek a gyepgazdálkodású területek (10%) A gyümölcsösök aránya pedig igen alacsony (a külterület 1%-át sem érik el).

A szántóföldekre jellemző, hogy a nagy táblákat mezővédő-erdősávok nem védik a szél eróziós hatásától. A szomszédos osztrák szennyvíztisztítóból kikerülő szennyvíziszapot a mezőgazdaság újrahasznosítja. A szántóföldekre felületi szórással juttatják ki.

Az általános mezőgazdasági területeken az OTÉK-ban megengedett építési lehetőségek biztosítására alig van megfelelő terület, ugyanis a Rába völgye szinte teljes egészében az árvizek levonulására van lefoglalva. Itt birtokközpont sem létesíthető.

Az Őrségi Nemzeti Park területén erdőbe ékelődve mozaikos elrendezésben található kis területű szántók, ahol viszont a védett jelleg miatt nem javasolt gazdasági építmények engedélyezése.

Kertes mezőgazdasági területek

Szentgotthárdnak valaha volt szőlőhegye, de mára ennek nyoma sincs a tájban, igény nincs rá, így a szerkezeti terv nem tartalmaz kertes mezőgazdasági területet.

Városkörnyéki önkormányzati bérleményű hobbikertek vannak jelenleg a Várkert és a Rába folyó között a felhagyott szennyvíztisztítóig. Használatuk távlatban megszűnik, helyüket a termálfürdő foglalja el.

Majorsági területek

Nagylétszámú állattartó-telep a Rábafüzes területén a 8 sz. főút mellett lévő (Külterület 1.) major valamint a jakabházi major. Mindkettőben 60000-60000 brojlersirkét nevelnek turnusonként (évente 6 turnus). A rábafüzesibe a Hegyhát Brojler Kft., a jakabháziba egy gazda folytatja a tevékenységet. A rábafüzesi major lakóterületektől viszonylag távolabb helyezkedik el, és területét kétszintes növényesáv (cserje- és lombkoronaszint) veszi körbe. A jakabházi major keleti oldala közvetlenül lakóterülettel szomszédos, északi és nyugati oldalán erdővel határos.

Nagytávon mindkét telepen az állattartás megszüntetését javasoljuk, a rábafüzesi kereskedelmi-gazdasági szolgáltató területi, a jakabházi lakóterületi besorolást kapott.

VÍZGAZDÁLKODÁSI TERÜLETEK

Vízfolyások

Szentgotthárd igazgatási területének fő vízfolyása a Rába-folyó. Fontosabb betorkoló patakjai, árcai a következők:

- Lahn-patak
- Mogersdorfi-árok
- Rábatótfalusi-patak
- Új-patak
- Szentgotthárdi –patak
- Zsida-patak
- Kéthelyi-patak
- Hársas-patak
- Huszászi-patak
- Rábafüzesi-árok
- Hegyi-árok.

A Hársas-patakon völgyzárógátas víztározó-tavat létesítettek, amelynek jóléti funkciója is van.

Árvízvédelmi művek

Meglévő árvízvédelmi töltések

A Rába és a Lapincs által veszélyeztetett települési részeket árvízvédelmi töltések védik a levonuló árhullámtól. 1994-ben felülvizsgálták a szentgotthárdi árvízvédelmi műveket, a mértékadó árvízszinteket, és meghatározták a töltések mentén érvényes új 1%-os valószínűségű mértékadó árvízszinteket. 1995-ben beruházási program indult, amely a már korábban kiépült töltések helyenkénti erősítését, magasztását, a Rába mindkét oldali és a Lapincs jobbparti töltésének meghosszabbítását irányozta elő. A kiviteli munkák 1998-ban fejeződtek be.

A Lahn-patak völgyében az elmúlt években árapasztó vápát építettek. A vápa feladata a Lapincs-folyó árvizeinek szabályozott módon való levezetése a Lahn-patak völgye felé a város és az ipari park védelme érdekében. A vápán belüli teret fásították.

Meglévő töltés átalakítása

A kaszagyár rehabilitációjával és a termálfürdő építésével a város fontos funkciói az eddig kevésbé használt Rába partig kiterjednek és ezzel elérkezett az ideje legalább tervi szinten a folyópart bekapcsolásának a város életébe.

A szerkezeti terv javaslatot tesz a kaszagyári Lapincs part és a Rába part Novák piactól kezdődő, a felhagyott szennyvíztisztítóig terjedő szakaszának támfalas – sétányos átépítésére, amelyhez szükséges egy a lapincson átívelő gyalogos híd is.

Az átépítésnek elvi vízügyi akadálya nincsen, a kivitelező és a további kezelő várhatóan az önkormányzat kell legyen.

Tervezett árvízvédelmi töltések

A Rábatótfalut elkerülő útnak folyamatosan, a Rábakéthelyt elkerülőnek szakaszosan árvízvédelmi szerepe is van. Amennyiben az általuk mentesítendő területeken megépülésük előtt kívánnak bármilyen funkciójú területet igénybe venni, azt önállóan be kell védeni.

Új töltésszakaszt kell építeni a termálfürdőtől keletre kijelölt tartalék üdülőterület védelmére, a felhagyott szennyvíztisztító dombjából kiindulva a Zsida patakig.

Árvíz ellen védeni kell a Rehabilitációs Kórház és Gyógyfürdő Rábától délre fekvő bővítési területét a Rába folyó és a Szentgotthárdi patak mellett létesítendő töltéssel. A jelenlegi töltés feleslegessé váló szakasza elbontható.

1.1.5 TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

Védett területek

Szentgotthárd igazgatási területének háromnegyed része az Őrségi Nemzeti Parkhoz tartozó országos jelentőségű védett terület. Országos jelentőségű fokozottan védett területek Farkasfa környékén, a Hársas-patak víztározó alatti részén és a Rábatótfalutól délre lévő erdőségben találhatók.

Szentgotthárd az Őrség-vendvidék kiemelten fontos érzékeny természeti terület része.

A város északi erdőterületei és védett területei az Országos Területrendezési Terv alapján az ökológiai hálózat része.

A védett területek és a Lahn-patak része a NATURA 2000 európai jelentőségű védett területek hálózatának.

Helyi jelentőségű védett természeti terület a 13/2002. (III. 28.) ÖKT. Rendelete alapján az 1, 15, 17, 23, 24 hrsz-ú ingatlanokat érintő kolostorpark területe.

Egyedi tájértékek

Településsel kapcsolatos vallási emlékek:

1. kőfeszület Jézussal: Kéthelyen a volt határőr laktanya előtt;

2. kőfeszület Jézussal: Máriaújfalu végén a Magyarlak felé vezető út északi oldalán.

Szentgotthárd környéke táji és természeti értékekben igen gazdag. Hatalmas erdőterületei, a vízfolyások és a hozzákapcsolódó növénytakaságok értékes vizes élőhelyek, ahol számos védett faj él. Emellett az ökológiai hálózat fontos elemei (ökológiai folyosók).

Az egyedi tájértékek a tájban kedvező látványt nyújtó, helyi jelentőségű, értékes elemek, amelyeknek megőrzését mindenképpen biztosítani kell.

1.1.6 ÖRÖKSÉGVÉDELEM

Régészetileg védett területek:

A település közigazgatási határain belül jelenleg külön rendeletben fokozottan vagy kiemelten régészetileg védetté nyilvánított lelőhely nem található.

Nyilvántartott régészeti lelőhely és környezete:

A község közigazgatási területéről némi őskori előzményt leszámítva főleg a középkor időszakából ismertek lelőhelyek.

Jelenleg az alábbi korú és jellegű lelőhelyekről van ismeretünk:

- őskori (közelebről nem meghatározható korú) telep
- rézkori telep
- halomsíros temető
- avar telep
- Árpád-kori monostor
- középkori templom és temető
- középkori falu
- középkori téglaegető

A régészeti lelőhelyek jellegéből adódóan a pontos lokalizáció, még inkább pedig a pontos kiterjedés általában nem határozható meg pusztán a felszíni jelenségek alapján. Az adattári és szakirodalmi adatok, valamint az elvégzett helyszíni beazonosítások alapján jelenleg az azonosított lelőhelyekkel érintett területek az alábbiak (a helyrajzi számokat – lelőhelyenkénti bontásban) a rendezési tervet készítő építész iroda bocsátotta rendelkezésünkre):

- 1-6; 7/1; 14/1-2; 15; 23-33; 35; 37-41
- 320/4; 321/3-4; 323-330; 331/1-2; 332-334; 344-349; 351; 395; 396/2; 397-399; 404; 409-417; 421-422; 424-427; 429/3; 430/3-4; 431-440; 10084/3, 5 és 8; 10087
- 10045/19-20, 23- 24, 26, 28 és 30; 10658/1;
- 10370; 10383/6
- 10363/1
- 10349
- 10547/3-5; 10548/1-2
- 10351/22-30
- 10745/39; 10741/70-76, 78-79, 81, 91, 93-94, 96-97, 101-102, 104-107, 115-117, 119-122; 10743-44

Régészeti érdekű terület:

Mivel a nyilvántartásban szereplő lelőhelyek egy része nem lokalizálható teljes bizonyossággal, azokat a területeket, ahol ezek, továbbá a földrajzi adottságok és az adatgyűjtés során szerzett információk alapján egyéb lelőhelyek feltételezhetők, régészeti érdekű területként kell kezelni. Ezek jelen ismereteink szerint a

Farkasfa és Nagyerdő között húzódó domboldal, a Nagyfalusi-dűlő, valamint Rábakethely és Zsida települések belterületének központi részei, így különösen: 10775/1-7, 9-16; 10777/1-8; 10792/46-48, 50, 54, 59-61, 101-103; 10793; 10795/18-19, 21-29, 31-40, 58-59; 10796; 10798/51-56; 10799; 10800/1-4, 9, 11-12, 14-15; 10801; 10802/9-10.

Műemléki védelem, területi és egyedi:

A műemléki védetség alakulásának áttekintésére Genthon, az 1960., az 1976. évi műemlékjegyzékeket, valamint ma hatályos műemlékjegyzék hiányában a KÖH Soproni Regionális Iroda Szentgotthárd polgármesterének 2003. december 9-én küldött 2650-10/2003. sz. levele mellékletét használtuk. Ma az alábbi építmények állnak országos műemléki védetség alatt:

MII 8091 Szentgotthárd (Rábakethely; Temető)

Felső u. hrsz: 082

R.k. templom (Mindenszentek), hajója román, 13.sz., szentélye gótikus, 15.sz.-i eredetű.

Átalakítva a 19.sz. végén. Belső festés és berendezés eklektikus, 19.sz. vége.

MIII 8092 Szentgotthárd

Hunyadi u. 14. hrsz: 1575

R.K., volt temetőkápolna, barokk, 18.sz.-i eredetű, mai alakjában neogótikus, 1895-1896. Külső falán sírkövek befalazva. berendezés: főoltár, barokk, 1765, Schnitzer József műve, padok, 19.sz. második fele, a templom alatt az egykori kriptá van.

MII 8088 Szentgotthárd

Széll Kálmán tér 23. hrsz.:15

Színházterem, volt magtár-templom, a román stílusú ciszterci templom helyén, falainak felhasználásával épült kora barokk stílusban 1677-ben, bővítve és átalakítva a 18.sz. végén, mellette a régi ciszterci apátság feltárt romjai.

MI 8089 Szentgotthárd

Széll Kálmán tér 25. hrsz.:1

R.K. (nagyboldogasszony) volt ciszterci templom, barokk, 1748-1779 között épült, F.A. Pilgram tervei alapján. Belsőben falfestmények, barokk, 18.sz. második fele, Dorfmeister és Gusner alkotásai. berendezés: rokokó, 18.sz. második fele, a sekrestyebútorok Schnitzer és Schrezenmayer alkotásai. A sekrestyefolyosó falában középkori és reneszánsz sírkövek.

MI 8090 Szentgotthárd

Széll Kálmán tér 25. hrsz.:26

Volt ciszterci rendház, barokk, 1740-1749. Az egykori ebédlő-, könyvtárterem és apátsági díszterem berendezése, valamint Dorfmeister és Gusner falképei, barokk, 18.sz. (Parkja megyei természetvédelmi terület)

MIII 8185 Szentgotthárd – Farkasfa

Belsőszter u. 4.; Főveg u. 23. Hrsz: 3174

Lakóház, népi

MIII 7691 Szentgotthárd – Farkasfa

Kossuth Lajos u. – Fő u. sarok Hrsz: 3189/1

Harangláb. népi, 19.sz.

MIII 8020 Szentgotthárd – Rábatótfalu

Tótfalusi u. 116. hrsz.: 4053

R.K. kápolna (Szt. Ferenc) késő barokk, 1800 körül. Átalakítva eklektikus stílusban 1880 körül.

A helyi védelem:

A helyi védelemről Szentgotthárd városnak a 34/2000 (X.26.) és a 13/2002 (III. 28.) sz. rendeletével módosított 23/2000. (VI. 29.) sz. rendelete intézkedik. Eszerint helyi védelem alatt állnak:

- A Szentgotthárd 1, 15, 17, 23, 24 hrsz.-ú ingatlanokat érintő kolostorpark területe és építményei.
- Nepomuki Szt. János szobor és jövendőbeli védőépítménye
- a Kaszagyárban meglévő farkas kalapácsok és épülete

- A volt Szentgotthárdi Általános Takarékpénztár RT. 1907-ben épült székháza. Kossuth L. u. 7. jelenleg Városi Művelődési központ.
- A volt Posta és postatakarékpénztár 1872-ben épült épülete. Deák Ferenc u. 4. Jelenleg lakóépület.
- A volt Járásbíróság épülete. Deák Ferenc u. 16. Jelenleg lakóépület.
- A volt Dr. Vargha Gábor-féle egyemeletes lakóépület. Kossuth L. u. 6. Jelenleg rendőrség.
- A volt Róm. Kat. Népiskola épülete. Széll Kálmán tér 6. Épült (földszintje) 1789-ben. jelenleg a Városi Könyvtár és a Városi Televízió van benne.
- Széll Kálmán tér 8. lakóépület.
- Széll Kálmán tér 10. lakóépület.
- a volt „Stájer-ház”, Hunyadi u. 6. Ma Helytörténeti Múzeum.
- A volt Weidlich-ház, Kossuth L. u. 12. Ma a mentőállomás.
- A volt Dampf Henrik-ház. József Attila u. 20.
- A Vörösmarty Gimnázium 1895-ben épült régi épülete.
- József A. u. 2-12 között-szabályozási terv készítés függvényében.
- József A. u. 5. ép. lakóépület.
- arany J. u. 2. Gondozási központ.
- Harangláb, Máriaújfalu.
- Mária-szobor, Kossuth L. u.
- Mária-szobor Rózsa F. u.
- A volt Dohánygyár igazgatói épülete, gimnáziumi kollégium. Hunyadi u. 27.
- A régi temetőben álló 1740-ben épült temetőkápolna. hunyadi u.
- Széll Kálmán tér 13, 15, 17 épületek.
- A volt Wirt-ház, Zsidai u. 823. hrsz.

A két jegyzék között néhány vonatkozásban átfedés van.

Javaslatok:

A műemléki védetség alatt álló épületek elemzést nem igényelnek, azok országosan ismert, kiemelkedő értékek. Kivételt képez a jegyzék szerint két címen megadott farkasfai népi lakóház. A Főveg u. 23. és a Belsőszter u. 4. nem hozható kapcsolatba. A mai helyzetben :

Belsőszteri u. 4. 3178/1. hrsz

Hegy u. 5. 3174. hrsz.

A jegyzéket felülvizsgálatkor helyesbítenni kell. Addig az épület/-ek/ről elemzés nem adható.

Jó érzékkel jelölték ki a helyi védelem objektumait. Ezek döntően a polgárosodás korának megfelelően a historizmus változó értékű termékei. Együttesük elsősorban a Széll Kálmán téren és a Kossuth Lajos utcában a „város” képzet építészeti hordozója.

A helyszíni vizsgálatok alapján az alábbi objektumok védelmét tartjuk indokoltnak:

Országos műemléki védetségre:

1. A korábban a Széll Kálmán téren állt, ma az apátsági templom előtt található 18. századi Mária-oszlop (1764?)
2. Felállítás esetén a Nepomuki Szent János-szobor (1764-66?)
3. A felszámolás alatt álló Kaszagyár területét és berendezései egy részét a KÖH 2002. július 12-én ideiglenes műemléki védelem alá helyezte. A végleges műemléki védetség megalapozásához elkészült tanulmány (2003) a gyár törzsepületét és a volt major boltozott istállóját tartja védelemre érdemesnek.

Helyi védelemre:

1. Az evangélikus templom (1283 hrsz), ami Szentgotthárd egyik nevesebb építésének tervei alapján készült
2. A József Attila u. 22 (a védett szomszédja) (1277 hrsz), ami valószínű a tűzvész előttről való, és elbontására előbb-utóbb szándék lehet.
3. Megfontolandó a Selyemgyár fejépületének védelme, de ez csak a tulajdonosok előzetes ráhangolását követően célszerű, e nélkül ellentétes hatása lehet.

A helyszínelések során több olyan épület meglétére derült fény, amelyek a falvak korábbi építési korszakának tanúi. Általában gondozottak, természetes használatuk fennmaradásukat segíti, bár nem garantálja.

Műemléki, vagy helyi védelmüket nem tartjuk indokoltnak, a külső hatósági beavatkozás esetleg káros lehet.

Hasonlóan nem látszik indokoltnak a vallási kisemlékek védelme sem. Ezeket a lakosság tiszteletben tartja, gondozza. Művészeti értéket nem, de helyi értéket annál inkább képviselnek. Ezt jogszabályoktól függetlenül

tudatosítani kell. Általában el kellene fogadtatni, hogy a régi önmagában érték, aminek pusztítása nem lehet cél.

Figyelemre méltó építészeti értéket képviselő épületek a volt falvakban:

Farkasfa

Belsőszéri u. 6. 3178/2 hrsz

Hegyi u. 11. 3159 hrsz

Hegyi u. 15. 3149 hrsz

Jakabháza

Fő u. 17. 2529 hrsz

Fő u. 25. 2524 hrsz

Fő u. 31. 2521 hrsz

Fő u. 33. 2519 hrsz

Máriaújfalu

Máriaújfalu u. 4o. 263o hrsz

Máriaújfalu u. Szent Péter és Pál kápolna

Máriaújfalu u. 56. 26o8 hrsz

Máriaújfalu u. 58. 297o. hrsz

Máriaújfalu u. 8o. 29o8 hrsz

Máriaújfalu u. 113. 2771 hrsz

Máriaújfalu u. 117. 2782 hrsz

Máriaújfalu u. 119. 2787 hrsz

Máriaújfalu u. 125. 2828 hrsz

Fő u. 5. 28o3 hrsz

Rábfüzes

Alkotmány u. 64. 2255 hrsz katolikus kápolna

Alkotmány u. 84 2224 evangélikus kápolna és iskola

Rábakethely

Felső u. 1 328 hrsz

Kethelyi u. 63 166 hrsz

Kethelyi u. 65 167 hrsz

Rábatótfalu

Úrhajós u. 1 39o1 hrsz

Úrhajós u. 2 39o2 hrsz

Zsida

Örökzöld u. 6. 742 hrsz

Zsidai u. 41. 762 hrsz

Zsidai u. (Erdei u. ?) 3. 855 hrsz

Zsidai u. (Erdei u. ?) 4. 817 hrsz

Zsidahegy

Zsidahegy u. 23. 2o22 hrsz

Zsidahegy u. 25. 2o23/1 hrsz

Zsidahegy u. 12. 2o59/1 hrsz

Ezekon kívül néhány további épületet is jelöltünk a műemléki térképen.

1.1.7. KÖRNYEZETVÉDELEM

Levegőtisztaság-védelem

A térség levegőtisztasági szempontból kedvező környezeti állapottal rendelkezik, a szennyezés mértéke csekély.

Ipari-gazdasági jellegű új létesítmények kialakítását mindenképpen az Ipari Park területén látjuk célszerűnek. A meglévő, lakóterületek közé ékelődött ipari tevékenységet folytató cégeket ösztönözni kell az iparterületre való kiköltözésre. A létesítmények körül fásítani, véderdőt telepíteni szükséges.

A leendő iparterületek körül is javasoljuk véderdő kialakítását.

Új létesítmények kialakításánál, új technológiák üzemeltetésénél teljesíteni kell a levegőtisztaság-védelmi követelményeket, előírásokat, határértékeket. A levegő védelmével kapcsolatosan a 21/2001. (II.14.) Korm. rendeletet és a végrehajtására kiadott jogszabályok előírásait kell alkalmazni. A helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeinek megállapítását a 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet tartalmazza.

Nagyszámú állattartás beépítésre szánt területen, illetve a beépítésre szánt terület határától számított 300 m-es sávon belül, mivel az védősávnak minősül, nem folytatható. (A 41/1997. (V.28.) FM rendelet előírásainak alkalmazása.)

Kötelezni kell a lakosságot a vezetékes gázra való csatlakozásra, a fűtésből származó légszennyezés minimalizálása érdekében.

Az önkormányzat alkosson helyi rendeletet a kerti művelésből származó hulladékok égetésének szabályozására.

Az összekötő utak mentén megfelelő zöldfelületi rendszer kialakítása, annak szakszerű fenntartása, amelynek hatására a gépjárművek által okozott légszennyezést csökkenteni lehet.

Zaj és rezgés elleni védelem

A város területén üzemi működésből származó, káros mértékű zajterhelésről nincs információ.

A közúti közlekedés számítási eredményeiből látható, hogy mind a 2002-es forgalomszámlálási adatokból, mind a 2013-ra prognosztizált értékekből számított hangnyomásszintek a vizsgált bekötő és összekötő utakon jelentősen (5-9 dB-lel) meghaladja a 8/2002. (I.22.) KöM-EüM együttes rendelet 2.számú mellékletében meghatározott határértékeket, kivéve a 7458. számú és a 7455. számú összekötő utak nappali forgalma. Külön ki kell emelni a 7459. sz. Rábfüzeset Szentgotthárdal összekötő utat, ahol a nappali forgalom 9,7 dB-es túllépést okoz. Feltűnő, hogy a 7454. sz. vasszentmihályi út Máriaújfalu és Kethely közötti szakaszán éjjel magas a túllépés értéke, 8,2 dB.

Az elsőrendű főútvonalon Jakabháza térségében is nagymértékű (nappal 5 dB-lel, éjszaka 8,1 dB-lel) a határérték túllépés.

A túllépés mértéke a forgalom növekedésével 2013-ra tovább növekedik, amennyiben nem épülnek meg addig az elkerülő útszakaszok, városi körgyűrű. A határértékek az alábbiak: a bekötő és összekötő utak mentén, lakóterületen (kisvárosias, falusias beépítésnél) 60 dB nappal, illetve 50 dB éjszaka. Az I. rendű főút mentén, lakóterületen (kisvárosias, falusias beépítésnél) 65, illetve 55 dB.

A 8-as főút által okozott zajterhelés kardinális kérdés Rábfüzesen és Jakabházán, ezért érdemes vele egy kicsit részletesebben foglalkozni, érdemes azt megvizsgálni, hol teljesül a határérték, ill. a távolság függvényében hogyan alakul a hangnyomásszint.

A referenciatávolságban meghatározott hangnyomásszinthez képest a távolságtól függő korrekció miatt a telekhatárokon az alábbi hangnyomásszint értékekkel számolhatunk:

$$L_{Aeq}(d) = L_{Aeq}(7,5) + 12,5 \cdot \lg \frac{7,5}{d}$$

Van olyan lakóház, amely közvetlenül az út mellett található (7,5 m), ott tehát maximális (a táblázatban szereplő értékek) a terhelés.

A 19 méteren belül lévő lakóházaknál határérték túllépés van, 19 m-nél teljesül a határérték nappal. Éjszaka pedig 34 méternél és azon túl teljesül csupán az előírt 55 dB.

Az újonnan létesíteni kívánt, zajt kibocsátó üzemekre a kibocsátási határérték megállapításánál a 8/2002.(III:22.) KöM-EüM együttes rendelet 1.sz. mellékletében foglalt 2. sorszámú (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű) lakóterület területi funkcióra előírt határértékeket kell (nappal 50 dB, éjjel 40 dB) figyelembe venni.

A településen az új tervezésű és megváltozott terület felhasználású területeken fenti számon megjelölt rendelet 3.számú melléklete az irányadó.

Szorgalmazni kell a 8-as főút elkerülő szakaszainak megépítését (Jakabháza).

Szorgalmazni kell a 7459. sz. összekötő út tehermentesítését. Az új nyomvonal terveket a Civil-Plan készítette 1998-ban.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani az Őrségi Nemzeti Park közelségére, hiszen védett természeti területként még alacsonyabbak a határértékek.

Víz- és talajvédelem

A természetes vízfolyások, mint belvízlevezető-árokrendszer befogadók állapota jó. A terület felszíni szennyeződésre nagyon érzékeny (sérülékeny vízbázis) kategóriába van besorolva. Szentgotthárdon a teljes közműhálózat kiépítésre került.

A kommunális és veszélyes hulladékok elszállítása megoldott.
Illegális hulladéklerakó nincs.
Tehát ezekből csak minimális környezetkárosítás adódhat.

Az ivóvízbázis és rendszer védelme érdekében a 123/1997 (VII. 18) Korm. rendelet előírásait kell betartani.
A felszín alatti vizek védelme érdekében kötelezni kell a lakosságot, hogy a meglévő és tervezett lakó-, és üdülőépület, intézmény, szolgáltató, kereskedelmi, ipari stb. létesítmény a kiépített szennyvízcsatorna-hálózatra kapcsolódjon rá.
Új, egyedi szennyvízgyűjtő kialakítása tilos, a meglévő telkenkénti gyűjtőket és gödröket meg kell szüntetni.
Az állattartó telepeken szikkasztani tilos, a keletkező szennyvíz (hígtrágya, istállótrágya) kezelésével, tárolásával és elszállításával kapcsolatban a 49/2001 (IV.3) Korm. rendelet előírásai a mérvadóak. Az általános mezőgazdasági területen létesítendő nagyszámú állattartó telepek és mezőgazdasági létesítmények szennyvizeinek elhelyezése minden esetben elvi építési engedélyezési eljárás során határozandó meg.
A tervezett vállalkozói övezetben az engedélyezési stádiumban részletesen vizsgálni kell a tevékenység környezeti hatásait.
A hulladékok ideiglenes tárolását, különös tekintettel a veszélyes hulladékokra, kitűnő műszaki megoldással kell megoldani.
A lakosság körében veszélyes hulladékgyűjtési akciót kell szervezni

A felszíni vizek, mint természetes, élő vízfolyások védelmére különösen nagy gondot kell fordítani.
A patakok mentén kettős védőzóna kialakítását javasoljuk az alábbiak szerint:
A partéltól számított 50-50 m-es sávon belül a jelenlegi, természetközeli állapotot kell tartani, a hiányzó szakaszokon kialakulását elő kell segíteni, a növényzettel fedett részeket megváltoztatni csak külön engedély alapján lehet.
Ugyanebben a szélességben környezetkímélő gazdálkodást kell folytatni: növényvédő szerek felhasználása csak a vonatkozó jogszabályokban előírtak figyelembevételével lehetséges.